Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXVI., št. 56 — Ljubljana, četrtek 9. marca 1933 — Cena Din 1.-

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.—, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflijeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351

Odpor proti klerofašistični diktaturi v Avstriji

Vse stranke, razen klerikalcev, so proti izločitvi parlamenta, samo klerikalci se zavzemajo za diktaturo, da bi mogli na ta način še dalje ostati na oblasti

Dunaj, 9. marca. Ukrepi vlade, ki močno diše po klero-fašistični diktaturi, so naleteli v vsej javnosti na najživahnejše komentarje. V političnih krogih so z izjemo krščanskih socialcev, ki se, kadar jim to kaže, tako radi postavljajo za branitelje demokracije, vsi edini v tem, da predstavljajo ti ukrepi kršitev ustave. Včeraj so imele vse stranke svoje seje, na katerih so razpravljale o nastalem položaju in o nadaljnih ukrepih. Krščanski socialci so sklenili, da bodo v vsem podpirali vlado, kar je popolnoma razumljivo, saj bo na ta način avstrijskim klerikalcem, ki nimajo za seboj niti ene tretjine prebivalstva, omogočeno vladati tudi proti volji večine naroda. Vse ostale stranke, zlasti pa nemški nacionalci in socialni demokratje, so sklenile najodločnejše proteste proti temu postopanju vlade.

Za zopetno sklicanje Narodnega sveta

Socialni demokratje, nemški nacionalci in kmetska zveza se zavzemajo za to, da bi se takoj zopet sklical Narodni svet in da bi se spor, ki je nastal zaradi sobotnega glasovanja, likvidiral, ali pa izvolilo novo predsedstvo. Vlada se temu upira, vendar pa je možno in verjetno, da bo že za ponedeljek sklicana seja Narodnega sveta. Krščanski socialci se seje ne bodo udeležili, kar pa ne more preprečiti, da bi ostale stranke ne izrekle vladi nezaupnice. Vse to pa bi bil le formalen protest, ki bi ne imel nikakih neposrednih političnih posledic. Vlada namreč po avstrijski ustavi ni primorana podati ostavke, ako ji Narodni svet izrazi nezaupanje. Socialni demokratje so pokremili akcijo tudi v vseh deželnih zborih predlagajoč, naj se deželni zbori zavarujejo zoper omejevanje svobode na svojem področju, vendar pa je tudi ta akcija zgolj formalnega značaja.

Diktatorske želje klerofašistov

Z ukrepi vlade se obširno bavijo tudi vsi listi. Črno-žolta klerikalna »Reichspost« (ki se zlasti odlikuje po napadih na Jugoslavijo), na vse pretege hvali nastop vlade in si prizadeva dokazati upravičenost takega postopanja. Vsi ostali listi pa so ali rezervirani, upoštevajoč dejstvo, da ima vlada sedaj možnost brez nadaljnega po Hitlerjevem vzgledu zatreti ves nasprotni tisk, ali pa odločno nastopjao proti takemu teptanju državljanskih svoboščin. »Arbeiter Zeitung« objavlja daljši članek pod naslovom »Napad na državljanske svobodščine«, »Diktatorski načrti klero-fašistov« daljši članek, v katerem piše med drugim:

Ukrep vlade predstavlja jasno kršitev ustave in nezaslišan napad na državljanske svobodščine. Odlok vlade se opira na vojno-gospodarstveni pooblastilni zakon iz leta 1917. to je izrazito vojni zakon, s katerim se vlada pooblašča, da sme za dobo vojne zaradi vojne izzvanih izrednih prilik z naredbami izdati potrebne ukrepe za zaščito gospodarstva in preskrbe prebivalstva s potrebnimi živili. Na podlagi tega pooblastilnega zakona pa je vlada sedaj ukinila zborovalno svobodo, tiskovno svobodo in dalekosežne državljanske svobodščine. Z enako pravico bi mogla vlada na podlagi tega zakona z enostavno zasilno uredbo ukiniti tudi republiko in obnoviti monarhijo ter vse to utemeljiti z gospodarskimi razlogi. Ustava izrecno določa, da se morejo omejitve zborovalne svobode in tiskovne svobode izvršiti samo potom zakona, ne pa z enostavno vladno naredbo. Uvedba podcenzure je po ustavi izrecno prepovedana. Istočasno se uvaja zopet stara praksa, da more državni tožilec brez pravdoreka sodišča zapleniti liste in odrejati kazni. Prepoved žalitve inozemskih vlad se pač nanaša v prvi vrsti na zaščito Hitlerja, Mussolinija in Hortyja. Druge vlade te zaščite gotovo ne bodo deležne. To je torej očitna kršitev ustave, državni udar vlade same. Ta naredba predstavlja prvi korak k uvedbi fašizma v Avstriji.

Vlada je s tem otvorila hudo ustavno borbo in bo morala tudi sama nositi posledice. Zmaga fašizma v Nemčiji je torej tudi omamila gotove kroge v Avstriji. Krščanski socialisti so očividno mnenja, da je sedaj mogoče tudi v Avstriji izločiti parlament in uvesti diktaturo vlade. Dr. Dollfuss hoče vladati brez parlamenta z zasilnimi naredbami na osnovi vojno-gospodarstvenega pooblastilnega zakona. Povod za to naj bi bila demisija predsedstva Narodnega sveta. Kaj pa bi bilo, če bi se vsi trije predsedniki smrtno ponesrečili pri kaki železniški nesreči? Ali bi tudi to moralo imeti neizbežno za posledico ukinitev ustave, izločitev parlamenta in uvedbo absolutizma? Če je že Hitler uvedel diktaturo v Nemčiji, se mora sklicevati vsaj na to, da je pri zadnjih volitvah dosegel večino, čeprav neznatno. V Avstriji pa hoče izvajati diktaturo vlada, ki nima večjega strahu, kakor strah pred odločitvijo naroda. Vlada, ki dobro ve, da nima za seboj niti tretjine avstrijskega prebivalstva, nima nikake moralne upravičenosti, svojiti si diktatorska pooblastila. Jasno je, da je vse to samo izsiljevanje napram socialnim demokratom in da skomina gotove avstrijske kroge za tem, da bi posnemali antimarksistično ofenzivo Adolfa Hitlerja.

Socialni demokrati napovedujejo najodločnejšo borbo

Dunaj, 9. marca. Predsedništvo socialno demokratske stranke je sinoči izdalo proglas, v katerem ostro nastopa proti ukrepom vlade glede omejevanja svobode tiska in zborovanja. Med drugim pravi proglas: Braniti se moramo, dokler je še čas, sicer bomo zapleteni v fašizem in v popolno brezpravnost kakor naši bratje v Nemčiji. Stranka bo najprej storila vse, da ustavnim potom prepreči diktatorske želje vlade. Ako pa to ne bi uspelo in ako ne bomo v kratkem dobili nazaj parlamentarno možnost, se mi ne bomo mogli več boriti za vas v parlamentu, temveč boste morali sami braniti ustavo republike.

Predsednik Narodnega sveta dr. Renner je izdal proglas, v katerem poudarja, da morajo vsi predsedniki, ki so v soboto podali ostavko, po ustavi voditi svoje posle dalje in sicer do novih volitev predsedništva. Dr. Renner označuje poizkus izločitve parlamenta kot uzurpacijo z ničevimi vzroki.

Upor dunajskega župana

Dunaj, 9. marca. Dunajski župan socialni demokrat dr. Seitz je v svojstvu deželnega glavarja vrnil okrožnico državnega podtajnika Feya glede odloka o prepovedi zborovanja s pismeno utemeljitvijo, v kateri naglaša da imajo v smislu čl. 103 zvezne ustave pravico izdajati take naloge samo zvezna vlada in ministri. Zaradi tega je Feyev dopis protiustaven in vsled tega brezpredmeten. Vrača ga zaradi tega, da s tem opozori državnega podtajnika na kršitev ustave.

Ta korak dunajskega župana je izzval v vladnih krogih seveda največje ogorčenje. Zvezni kancelar dr. Dollfuss je dunajskemu županu pismeno odgovoril poudarjajoč, da je Fey poslal okrožnico po njegovem izrecnem nalogu. Zato ponovno naroča dunajskemu županu, da kot deželni glavar izvrši naročene mu ukrepe. V ostalem zavrača dr. Dollfuss ton in način občevanja dr. Seitza z državnim podtajnikom ter mu odreka pravico kritike ustavnosti vladnih ukrepov.

Hitler pripravlja revizijo weimarske ustave

Izvedel jo bo s podporo centruma ali pa potom plebiscita — Sedaj so prišli na vrsto tudi Židje

Berlin, 9. marca. Zanašajoč se na svojo večino se je Hitlerjeva vlada odločila izvesti reformo weimarske ustave. Kako daleč bo segala ta reforma, zaenkrat še ni znano, ker čuvajo v vladnih krogih te načrte še v tajnosti. Vsekakor pa računajo v političnih krogih s tem, da si hoče Hitlerjeva vlada na ta način za daljšo dobo zasigurati svoj položaj in uveljaviti svoj desničarskoreakcionarni program.

Izprememba ustave naj bi se izvršila s posebnim pooblastilnim zakonom. Za sprejem takega zakona pa je potrebna dvetretjinska večina, ki pa je vlada sama nima. Zatrjuje se, da so se že pričela pogajanja s katoliškim centrumom in smatrajo za verjetno, da bo katoliški centrum za primerne koncesije podpiral vlado. Če pa bi kljub pričakovanju med vlado in centrumom ne prišlo do sporazuma, bo vlada izvedla revizijo ustave potom plebiscita. Po določbah ustave je pri takem plebiscitu potrebna samo navadna večina, ki pa si jo bo Hitlerjeva vlada, kakor je že pokazala z nedeljskimi volitvami, že znala ustvariti. V vladnih krogih poudarjajo, da jim na ta način nihče ne bo mogel onemogočiti revizije ustave.

Ofenziva proti komunistom in socialnim demokratom se nadaljuje z vso vehemenco. Hitlerjevi napadalni oddelki sistematično vrše hišne preiskave pri vseh levičarskih elementih in so zasedli že skoro vse delavske domove. Sedaj so se spravili tudi na Žide. Mnogo židovskih trgovin je zaprtih. Na vse židovske trgovine so Hitlerjeve napadalne čete nalepile lepake, v katerih pozivajo prebivalstvo, naj ne kupuje pri židih, marveč samo pri čistokrvnih Nemcih. V Otropu so morali na zahtevo poveljnika tamošnjih hitlerjevskih napadalnih oddelkov zapreti vse židovske trgovine. Mnogo židov je že pobegnilo v inozemstvo, židovski bankirji pa z vso naglico likvidirajo svoje posle in se pripravljajo na izselitev.

V okvirju ukrepov politične policije za pobijanje komunizma so po naročilu ministra Göringa zaprli tudi vse tiskarne in založbe, ki so poslovale za komunistično stranko.

Berlin, 9. marca. Včeraj je posetil Hitlerja italijanski poslanik in mu sporočil osebne čestitke Mussolinija k nedeljski volilni zmagi narodnih socialistov z zagotovilom, da sme Hitler vselej računati na podporo Mussolinija.

Možnost odgoditve razorožitvene konference

Novo premirje bi dalo Nemčiji priliko za oborožitev

London, 9. marca. AA. Predsednik vlade Macdonald in zunanji minister Simon odpotujeta danes čez Pariz v Ženevo. V Parizu se sestaneta s francoskim premierjem Daladierjem in zunanjim ministrom Boncourjem. Državniki bodo konferirali o stanju razorožitvenega vprašanja. Konferenca med njimi se bo nadaljevala še v petek.

Paul Boncour bo potoval v Ženevo z britanskima ministroma v petek zvečer, ni pa še gotovo, ali pojde tudi Daladier v Ženevo. Po prihodu v Ženevo se bosta britanska ministra takoj sestala s predsednikom razorožitvene konference Hendersonom, da se poučita o tem, kako poteka konferenca in kje bi lahko s pridom posegla vmes.

Pariz, 9. marca. č. V zvezi z namero angleškega ministrskega predsednika, da odseže sestanek zastopnikov petih velesil, ki naj bi sklenili premirje v oboroževanju, izražajo pariški listi, in med njimi zlasti »Echo de Paris«, »Matin« in »Figaro«, bojazen, da bi pomenila sklenitev takega premirja efektivno za Francijo velike redukcije v oboroževanju. Italijanska mornarica bi v tem primeru postala na Sredozemskem morju enaka francoski, za Nemčijo pa bi ne bilo nikake zapreke, da se ponovno oboroži. Kar se tiče novih nemško-francoskih pogajanj, kakor jih želi Macdonald, bi v takem primeru Nemčija postavila le nove zahteve po reviziji teritorialnih določb mirovnih pogodb v Gornji Šlezji glede poljskega koridorja in priključitve Avstrije k Nemčiji. Zlasti Pertinax priporoča veliko previdnost. V svojem članku navaja štiri točke, med drugim to, da Francija ne sme napraviti nobenega mednarodno političnega koraka brez znanja in privolitve Poljske in Male antante.

Narodna skupščina se sestane v soboto

Finančni odbor je snoči definitivno končal svoje razprave — V ponedeljek se prične proračunska debata v plenumu — Seja senata

Beograd, 9. marca. Finančni odbor Narodne skupščine je zasedal včeraj vse popoldne do 11. ponoči ter je definitivno končal svojo razpravo o amandmanih, finančnem zakonu in proračunu. Danes bo sestavil svoje poročilo za plenum. **Predsednik Narodne skupščine je sklical prihodnjo sejo skupščine za v soboto dopoldne ob 10.** Na tej seji bo predloženo poročilo finančnega odbora, ki bo takoj stavljeno na dnevni red. V ponedeljek dopoldne se bo v Narodni skupščini pričela proračunska razprava, ki se bo nato vršila v pospešenem tempu, tako da bo imela Narodna skupščina seje dopoldne, popoldne in zvečer. Računajo s tem, da bo Narodna skupščina končala razpravo o proračunu še tako pravočasno, da bo mogel sprejeti proračun do konca tega meseca tudi senat.

Danes dopoldne je senat, ki se je včeraj zopet sestal, nadaljeval včeraj pričeto razpravo o občinskem zakonu. Po včerajšnjem ekspozeju notranjega ministra g. Žike Lazića, ki je podrobno pojasnil važnost, pomen in določbe novega zakona, se je razvila danes obširna debata, v katero je poseglo večje število govornikov. V glavnem vsi odobravajo odredbe zakona in pozdravljajo izenačenje občinske zakonodaje. Občinski zakon bo najbrže še danes v senatu sprejet, nakar se bo pričela razprava o društvenem zakonu.

Za danes popoldne je sklicana seja klubov senatorjev, na kateri bodo razpravljali o paktu Male antante. Senat pripravlja v zvezi s tem slično manifestacijo, kakor se je vršila v Narodni skupščini ob priliki ratifikacije tega važnega mednarodnega dogovora.

Nazadovanje delavskih plač med krizo

Položaj delavstva se je v primeri z lanskim letom zopet poslabšal

Ljubljana, 8. marca.

Delavci niso zavarovani pri OUZD za ves svoj faktični zaslužek, temveč samo za ca 80%. Ta odstotek velja samo za povprečnost. V posameznih primerih je višji ali pa tudi nižji. Kljub temu pa predstavlja povprečna zavarovana mezda z veliko zanesljivostjo vse nianse v razvoju povprečnega faktičnega delavskega zaslužka.

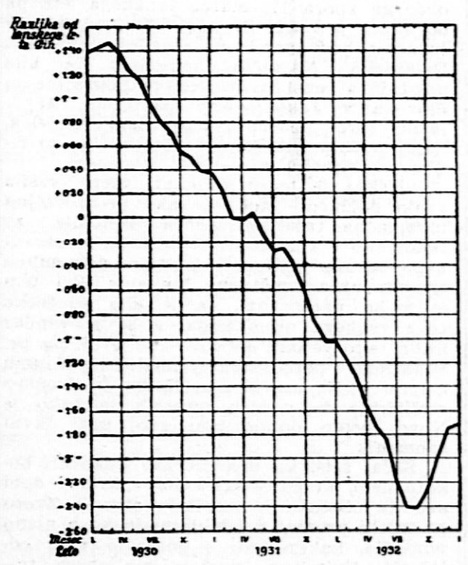

Povprečna dnevna zavarovana mezda je pri OUZD v Ljubljani od začetka 1926 pa skoraj do sredine 1930, t. j. 4 in pol leta naraščala, in sicer vsako leto za več kot en dinar. Ta letni prirastek povprečne dnevne zavarovane mezde ali povprečnega faktičnega dnevnega delavskega zaslužka je znašal v marcu 1930 + 1.46 Din. Od tedaj je pa letna razlika zavarovane mezde pojemala in dosegla najnižje stanje v septembru 1932, namreč — 2.42 Din. Pojemanje je trajalo torej 30 mesecev ali točno 2 in pol leti. Gospodarska kriza — namreč konjunkturna — ne pa strukturna — je trajala torej točno 2 in pol leti, kakor je bilo na podlagi verjetnostnega računa pričakovati. Tudi pri delavskih plačah je opažati sedemletno konjunkturno valovanje prav tako kot pri zaposlenosti delavstva. O tem je »Slovenski Narod« že ponovno poročal. Zanimiva je konstatacija, da pade minimum v spodnjem grafikonu ravno v čas, ko je svetovno časopisje prineslo prvo notico, da je maksimum krize že prekoračen. Naj omenimo samo ugotovitve konference v Ottawi, objave instituta za preiskavo konjunkture v Berlinu itd.

Dasiravno je padanje delavskih plač od septembra 1932 precej popustilo, vendar ne sledi iz tega še zboljšanje delavskih zaslužkov. To se bo zgodilo šele tedaj, ko bo letna razlika zavarovane mezde enaka ničli, t. j. kadar se bo krivulja v grafikonu dvignila do horicontalne premice, označene z »0«. Tega ne moremo še tako kmalu pričakovati. Svetovno gospodarstvo preživlja dve vrsti kriz. Prva, čisto konjunkturna je že minila. Druga, strukturna, ki sega globlje in je zvezana z marsikaterimi bolj stalnimi pojavi povojnega gospodarskega življenja, traja dalje in bo trajala še delj časa, morda še celo deset letje. (Vidi predgovor »Nauk o konjunkturah« univ. prof. dr. A. Bilimoviča.) Zato ne moremo pričakovati rapidnega gospodarskega poleta, kakor smo ga imeli po deflacijski krizi, t. j. po letu 1925. Kako se bo povojno gospodarsko življenje razvijalo, ni mogoče zanesljivo reči, ker nimamo o tem nobenih statističnih podatkov ali kakršnihkoli drugih izkušenj. Samo teoretiziranje pa ne pomaga mnogo zaradi kompliciranosti gospodarskega procesa.

Spodnji grafikon, skrajšan do februarja 1932, je objavila že Delavska zbornica v Ljubljani v brošurici »Informacije o brezposelnosti v dravski banovini«, katero je poslala vsem narodnim poslancem s prošnjo, da izposlujejo, da pridejo potrebne odredbe za pobijanje brezposelnosti v finančni zakon 1932/33. Isto in celo še v večji meri bo brez dvoma tudi letos potrebno, saj je delavstvo letos še na slabšem kot lani, akoravno je napredovanje krize zaustavljeno. To naglašamo zaradi tega, da dobi javnost vpogled, kako velike važnosti je statistika za delavski razred. Samo z neizpodbitnimi statističnimi podatki lahko utemeljuje delavstvo svoje upravičene zahteve.

Teorija in praksa

Ženeva, 9. marca. **Japonska delegacija je včeraj izročila predsedniku razorožitvene konference deklaracijo japonske vlade, v kateri indirektno napoveduje, da je Japonska zaradi dogodkov na Daljnem vzhodu prisiljena povišati svojo oborožitev. Japonska vlada obžaluje, da so jo nasprotstva z Društvom narodov glede japonsko-kitajskega spora prisilila odpoklicati svojega zastopnika v Društvu narodov, kljub temu pa hoče sodelovati na ojačanju miru in se bo zaradi tega še nadalje udeleževale razorožitvene konference.**

Roosevelt zahteva diktatorska pooblastila

Washington, 9. marca. g. **V političnih krogih se govori, da bo predsednik Roosevelt zaprosil kongres za diktatorična pooblastila v svrho pobijanja krize z utemeljitvijo, da se položaj hitro menja in da more eksekutiva biti vedno pripravljena, da s primernimi ukrepi vpošteva izpremenjen položaj.**

Novi poljski konzul v Zagrebu

Varšava, 9. marca. AA. Pat poroča: Svetnik ministrstva zunanjih zadev Fidler-Alberti je imenovan za poljskega generalnega konzula v Zagrebu.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize. Amsterdam 2305.40 — 2316.76, Berlin 1355.69 — 1366.49, Bruselj 802.45 do 806.40, Curih 1108.35 — 1113.85, London 198.08 — 199.68, Pariz 225.88 — 227.—, Praga 169.79 — 170.65, Trst 291.01 do 293.41. Avstrijski šiling v privatnem kliringu 9.125—9.25.

INOZEMSKE BORZE

Curih, 9. marca. Pariz 20.38, London 17.90, New York incote, Bruselj 72.40, Milan 26.30, Madrid 43.50, Amsterdam 208.—, Berlin 122.50, Dunaj 72.83—58.—, Sofija 3.70, Praga 15.32, Varšava 57.50, Bukarešta 3.08.

Poslovna morala v očeh kriminalista

Iz aktualnega predavanja vseuč. profesorja dr. Metoda Dolenca

Ljubljana, 9. marca.

Značilno za moralo našega gospodarskega življenja, zlasti pa za tako imenovano poslovno moralo in za naše gospodarske prilike sploh je dejstvo, da je z vso vehemenco proti tej solidnosti in reelnosti ter poštenjaštvu moral nastopiti kriminalist evropskega slovesa, svetovalec in sodelavec pri zakonodaji, univ. profesor in strokovni pisatelj, obenem pa tudi soglasno izvoljeni predsednik društva »Pravnik«, ki so v njem združeni najboljši slovenski juristi, namreč dr. Metod Dolenc.

Že sam naslov predavanja »Pregled in praktični pomen kaznivih dejanj iz ekonomske sfere« je snoči napolnil prostorno vrtno dvorano kavarne »Zvezde« do zadnjega sedeža. Med prisotnimi smo opazili najodličnejše zastopnike pravniškega stanu, predsednika viš. dež. sodišča Vrančiča in njegovega namestnika dr. Gradnika, bivšega predsednika viš. dež. sodišča dr. Rogino, vseučiliške profesorje dr. Polca, dr. Škerlja in dr. Maklecova, predsednika dež. sodišča Keršiča, državnega pravobranitelja dr. Huberta Souvana, dr. Pajniča in polno drugih znanih obrazov, med njimi pa tudi polno naraščaja z mladimi juristkami v svoji sredini. Tega strogo juridičnega predavanja so se pa udeležili tudi zastopniki naših gospodarskih slojev, kakor generalni tajnik Zveze industrijcev ing. Šuklje, bivši direktor Trgovske akademije in sedanji vseučiliški docent dr. Böhm ter več zastopnikov trgovstva z veletergovci Knezom, Smrkoljem in Volkom na čelu.

Ko je predsednik društva »Pravnik« dr. Sajovic pozdravil navzoče in predavatelja, še prav posebno pa nečlane, je pričel predavatelj svoja izvajanja, ki so zbudila že med predavanjem največjo pozornost, ko jih pa ta naš odlični strokovnjak objavi v celoti, bodo vzbudila v vsej javnosti in tudi izven naših meja največjo pozornost pa tudi konsternacijo. Predavanje je bilo pa tudi aktuelno, saj je predavatelj z močno pestjo poštenjaka udaril po onih skritih in očitih grehih, ki pod njihovo umazanostjo ječi vsa država.

V ekonomski aferi se borita dve ekstremni načeli za prvenstvo: Po prvem drže z obema rokama dobro situirani, kar so kot privatno imetje, čeprav ne s svojim lastnim delom, pridobili, in to za vsako ceno navzlic temu, da za sebe toliko ne potrebujejo, dočim drugi poleg njih gladujejo. Rajši naj se

dobra letina zažge ali v morje vrže,

nego da bi se cene znižale! Drugi sloji, reveži, hočejo zrušiti privatno imovino in namestu nje postaviti nekakšno kolektivno uporabno možnost vseh dobrin. Države, ki slone na protekcionizmu prvega principa, so številčno v premoči. Ali one ipak že čutijo, da treba strujo čistega protekcionizma kapitalističnega sistema omiliti. Taka stremljenja se dajo seveda uveljaviti samo potom zakonodaje. Ta pa mora slediti tistim novim tvorbam, ki si jih je kapitalizem prikrojil v svoje svrhe, še bolj pa tistim praktikam, ki se izživljajo neženirano pri novejših ekonomskih tvorbah, kot so karteli, trusti, sindikati itd. Že se pojavljajo glasovi, ki nikakor ne pripadajo radikalnemu socializmu ali komunizmu, ampak nasprotno konservativni struji, pa vidijo veliko zlo kapitalističnih teženj celo že v vsaki posamezni delniški družbi in sicer zato, ker te družbe ne predvidevajo

totalne odgovornosti za eventualno storjene pregrehe.

proti desetim božjim zapovedim, ampak samo individualno odgovornost posameznih zastopnikov, ki pa niso pravi krivci. Ko je predavatelj citiral porazno obsodbo Švicarja Zingga o bankah, češ, da nočejo priznati, da so pogodbe, s katerimi same sebe ščitijo, zgrajene čestokrat na propasti državljanov in da one računajo z ruinom drugih, pa ga taje — o akcijskih družbah v obče pa to, da so zato tukaj, da zdravo jedro v ljudstvu zatirajo, namreč srednji stan, je predavatelj svoj pregled sistematično tako izvedel, da se je bavil najprej s kaznivimi dejanji, ki kršijo ali ogrožajo eksistenco individualno določenih privatnih gospodarstev v državi.

Tu gre za zaščito poštenega trgovskega ali poslovnega obrata. Nato se je ozrl predavatelj po kaznivih dejanjih, ki škodujejo nacionalnemu gospodarstvu v splošnem kot celokupnosti vseh privatnih gospodarstev v državi. Tu je prikazal glavne določbe o borbi zoper korupcijo, nazadnje pa je bil predmet njegovega pregleda skupina tistih gospodarstvenih deliktov, pri katerih se staplja ogrožanje ekonomske sfere z ogrožanjem države same kot takšne.

Nekako na sredi med grehi osebnosti in velikopoteznimi grehi podjetnosti v trgovskogospodarskem prometu so

zločini bankrotstva.

Naš kazenski zakonik pozna dvoje vrst bankrotstva; malomarno bankrotstvo ali navadno krizo in pa lažno bankrotstvo. Pri obeh se predpostavlja, da je nekdo zabredel v konkurz. Malomarno bankrotstvo zagreši, kdor iz malomarnosti postane insolventen ali prezadolžen. Ko je navedel in pojasnil vse te delikte in kazni ter tudi kazni za spletkarstvo, nadalje poravnalni postopek izven konkurza in zakon o poškodbah tujih stvari in imovinskih koristi, je pri zadnjem zlasti podčrtal, da v njem niso mišljeni samo varuhi, skrbniki, upravitelji ustanov, ampak tudi člani upravnega sveta ali nadzorstvenega odbora delniških družb. Kaznivo dejanje zagreše te osebe (369 k. z.), čim vedo, da imajo zastopati imovinske interese dolžnih oseb, da pa ne postopajo pravilno v interesu zastopanih vlagateljev, kontokorentnikov in podobnih, zbog česar utegne le-te zadeti škoda, pa vendar le nočejo svojih dolžnosti izpolniti ali hočejo dano jim pooblastilo zlorabiti. Da bi škoda resnično nastopila, za dovršitev tega delikta ni treba.

Ko je govornik obširno obdelal delikte oderuštva, rušenja kredita, nelojalne tekme in korupcije, je konstatiral za poslednjo, da določbe veljajo samo za tiste primere, kjer se krršijo dolžnosti neposredno na koruptiven način: posredno izvršeno korupcijsko dejanje, ali bolj razumljivo povedano, z intervencijo zagrešeno korupcijsko dejanje s tem še ne bi bilo zadeto. No, takšne intervencije niso bile redke... in baje tudi danes še niso izginile s sveta. Nato je predavatelj razpravljal o merah proti kaznivemu interveniranju ali posredovanju ter govoril o zaščiti pravnega reda glede imovine vobče.

V tej skupini deliktov se je dotaknil še onih, ki jih je ustanovil zakon o potijanju draginje, življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije z dne 30. decembra 1921 (lex Žerjav). S precej malimi kaznimi se kaznujejo — med drugim — opustitev označbe cen življenjskim potrebščinam, ki se prodajajo v trgovini ali na trgu; dragoletništvo, pretirano nastavljanje cen — dopusten je dobiček do 25%, večkratna preprodaja (veriženje) in uničenje življenjskih potrebščin zaradi povišanja cene ostali zalogi. Najvažnejši delikt, dogovarjanje cen med producenti in posredovalci v svrho nečiste špekulacije, je omenil že v drugi zvezi. Kaznuje se z navadnim zaporom do 6 mesecev in v denarju do 50.000 dinarjev, to pa po sreskih ali okrajnih sodiščih.

Posebno obširno je razglabljal govornik o nameravani zabranitvi nepoštenih dejanj pri obratu delniških družb in o kaznivih dejanjih iz ekonomske sfere v praktičnem življenju, nato je pa navedel statistiko vsaj glede težjih zločinov zoper gospodarsko dobrobit. Tisti malenkostni delikti, ki gredo pred sreska (okrajna) sodišča — razen navijanja cen — itak za ekonomsko sfero skoraj nič ne štejejo. Ogledali si bomo samo območje ljubljanskega višjega deželnega (apelacijskega) sodišča. V letih 1930 do 1932 je bilo po podatkih ZTOI skupaj

185 konkurzov in 311 poravnalnih postopkov.

V vseh teh treh letih je prišlo pri vseh štirih slovenskih okrožnih sodiščih do štirih obtožb zaradi lažnega konkurza in do 28 obtožb zaradi malomarne krive., dalje je bilo ugodovanje upnikov obtoženo štirikrat, podkupljevanje članov upniških odborov niti enkrat, spletkarstvo obeh vrst pa enkrat samkrat. Vse to velja za obtožbe, toda vsaka obtožba ni vedla do obsodbe, pač je bilo pa nekoliko popolnih oprostitev. Pri vseh 185 konkurzih in 311 pravnalnih poravnavah je bilo torej vsega skupaj le v 6.65% mogoče grešnika obtožiti, a še od teh niso dobili vsi zaslužene kazni.

Od ostalih deliktov je navedel predavatelj, da je prišlo v vseh treh letih le 9-krat do obtožbe zaradi oderuštva, niti enkrat pa ne zaradi deliktov ogrožanja kredita, niti enkrat ne zaradi zlorabe dolžnosti pri upravljanju zaupanih imovinskih koristi po bankah, hranilnicah, delniških družbah in podobno.

Glede deliktov, ki se tičejo ekonomskega položaja države ali samoupravnih teles, je bilo pač v triletnem razdobju 27 obtožb, med njimi pa prav nobenega primera takozvane korupcijske intervencije.

Dotaknili smo se že dvakrat delikta dogovarjanja producentov in posredovalcev zaradi navijanja cen za življenjske potrebščine. Naj navedemo, da sta se v vseh treh letih pripetila edino le dva primera, in sicer oba v istem letu pri okrajnem sodišču v Sevnici. Nismo ugotovili, kako se je to zgodilo, trdno smo pa preverjeni, da ni šlo za člane kakšnega kartela.

Da ni bilo v treh letih, odkar velja obči kazenski zakonik, nobene obtožbe zaradi rovarjenja zoper državno valuto ali vrednostne papirje, smatra predavatelj spričo državljansko solidne vzgoje v poštev prihajajočega prebivalstva za lahko razumljivo.

Toda ob celotni sliki, ki se zrcali iz te statistike uradnega izvora, menda ni treba posebne divinatorične sposobnosti, da brez strahu, da bi nas postavila bodočnost na laž, izrazimo svoje mišljenje, da bodo ostale tudi vse tiste določbe, ki jih predvideva osnutek zakona glede delniških družb v tako obilni meri in na tako strog način, samo na papirju. Pač bodo morali biti slušatelji prava pri izpitu o njih informirani, praktični juristi pa desetletja ne bodo dobili z njimi posla.

Zaključno predavateljevo besedo in debato smo morali zaradi pomanjkanja prostora preložiti na jutri.

Tujskoprometna razstava Dolenjske

Vršila se bo na velesejmu od 3. do 13. junija. — K jutrišnjemu prosvetno družabnemu večeru »Krke«

Ljubljana, 9. marca

Malo je društev v Ljubljani, ki bi mogla v enem letu pokazati tako razveseljivo bilanco svojega udejstvovanja kakor ravno društvo »Krka«. Od ustanovnega občnega zbora 11. marca lanskega leta pa do danes je imelo 27 prireditev, od teh 19 izrazito propagandnega značaja za našo Dolenjsko. Največja prireditev je bila umetniška razstava slovenske pokrajine in človeka v Jakopičevem paviljonu, ki je imela svoj poseben dolenjski oddelek. Kljub težkim prilikam se je tudi ta prireditev zaključila z velikim uspehom.

»Krka« je tedaj v polni meri vršila svojo dolžnost kot nekaka prostovoljna brezplačna tujsko-prometna centrala za Dolenjsko v Ljubljani, obenem pa je zaradi svoje znane agilnosti postala pomembna za vse naše društveno življenje. Pri tem je treba upoštevati, da je bila spočetka brez vsakega premoženja, a se je vendar lotila tako velikih načrtov kot je bil na pr. spomenik pokojnemu pisatelju Milanu Puglju v Novem mestu. Načrt je društvo realiziralo že v treh mesecih in tako je Novo mesto dobilo lani svoj prvi javni spomenik.

Sedaj šele, ko ima »Krka« pokazati bogato delo, ki ga je opravila v kratki dobi svojega obstoja, je stopila v stike z Zvezo za tujski promet v Ljubljani in bo z njeno pomočjo, kakor tudi s pomočjo vseh odločilnih činiteljev, skušala realizirati tujsko-prometno razstavo Dolenjske na ljubljanskem velesejmu v času od 3. do 13. junija. S to razstavo namerava »Krka« poživiti tujsko-prometno propagando za Dolenjsko tik pred sezono.

Razstava bo v sporazumu z ravnateljstvom ljubljanskega velesejma obsegala te-le oddelke: tujsko-prometni (reliefi, panorame, povečane fotografije krajev in naravnih krasot, jamarstvo in prospekte); gradove (povečane fotografije, eventuelno modele); književni (pesnike in pisatelje Dolenjce, literaturo o Dolenjski); likovni (Dolenjsko v upodabljajoči umetnosti); zgodovinski (znamenitosti mest, trgov in gradov, meščanskih gard, velike može Dolenjce); gospodarski (zadrugarstvo, hranilnice, lesno industrijo, tipične pridelke, obremenitve posestev, smernice za gospodarsko preosnovo) in vinski (dolenjska vina). Priprave za to razstavo so že v polnem teku.

Takoj po zaključku velesejma priredi »Krka« na Dolenjsko več izletov, med njimi veliki krožni avtomobilski izlet s sodelovanjem Avtomobilskega kluba in Zveze za tujski promet.

V zvezi s tako velikopoteznimi načrti bo društvo izvedlo primerno korekturo svojih pravil. Gre za to, da se omogoči aktivno sodelovanje društva »Krke« vsaj z mesti in večjimi občinami Dolenjske. Ta načrt bodo prizadete občine gotovo pozdravile z velikim veseljem.

Aretacija tatinskega bratca

Škofja Loka, 8. marca.

V Škofji Loki in njeni okolici je bilo zadnje čase izvršenih več, med seboj zelo sličnih tatvin, ki so vse kazale, da so zmikavti vedno eni in isti ljudje. Škofjeloški orožniki so tatvine budno zasledovali in jih skušali razjasniti. Njihovo prizadevanje pa je ostalo precej časa brez uspehov, ker so se znali tatinski bratci z vso spretnostjo izmikati. Koncem preteklega tedna so pa vendarle zajeli enega izmed rokomavhov in ga vtaknili pod ključ. Gre za nekega domačina, ki se je nagromadilo napram njemu toliko gradiva, da bo kaj težko izpričal svoj nedolžnost. Aretiranec en vlom v polnem obsegu prizna.

Pred dobrima dvema letoma je bilo vlomljeno v delavnico mizarskega mojstra Pavla Okorna v Fužinskem predmestju in so odnesli storilci lastniku usnjen transmisijski jermen, vreden 1500 Din. Aretirani fant se izgovarja na nekega Cirila, češ, da ga je on opozoril, kako lahko bi bilo ukrasti jermen. Neke noči je res vdrl v delavnico, pa kar skozi rake, ker so bila vrata pretrdno zaklenjena. Ukradeni jermen je odnesel na svoj dom, kjer pa mu ga je, po njegovem pripovedovanju, čez nekaj dni na nerazumljiv način izginila cela polovica. Aretiranec sumi, da mu je to storil že omenjeni Ciril, ki ni od vloma imel še ničesar. Ostali jermen so razrezali za podplate.

Kot rečeno, ta vlom aretiranec prizna, toda fant je nujno osumljen še dveh tatinskih grehov. Lani, nekega petka v novembru je trojica pajdašev vdrla sredi noči v mestno klavnico. Lopovi so odprli vrata z vitrihom, so si komodno prižgali luč in so napravili znatno škodo mesarskemu podjetniku Matevžu Hafnerju. Poleg klobas so odnesli nad 80 kg slanine in troje svinjskih pleč. Z nagrabljenim plenom so izginili v noč.

Pred dobrim tednom pa smo poročali o rafiniranem vlomu pri gostilničarju Lovrencu Hafnerju ob kolodvorski cesti. Ko so domači trdno spali, je nekdo s ponarejenim ključem odprl vežna vrata in iskal primernega plena v gostilni. Odnesel je več škatelj Drava, Sava in Zeta cigaret, za dobrih 100 Din drobiža, natakarici Lojzki Rantovi dobro ohranjene gojzerje, gospodinji sandale, poleg tega pa še okoli 20 mesenih klobas ki jih je dobil v jedilni shrambi.

S tatvinami se bo pečalo sodišče, zlasti še zato, da se izsledi vsa vlomilska družina.

Iz Kranja

— **Masarykova proslava.** V torek zvečer se je vršila v Narodnem domu proslava rojstnega dne predsednika češkoslovaške republike T. G. Masaryka. Spored je bil sicer skromen, a primerno izbran. Proslave sta se udeležila tudi sreski načelnik g. dr. Fr. Ogrin in župan g. Ciril Pirc. Med maloštevilnimi navzočimi je bila večina Čehov. Slavnostni govor g. Josipa Vajache o življenju T. G. Masaryka je bil zelo posrečen. Tudi glasbene in pevske točke sokolskega orkestra in zbora so ugajale in zadovoljile.

— **Občni zbor JRKD.** Drevi ob pol 20. bo v Narodnem domu prvi redni občni zbor JRKD z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora odsekov ter volitve novega odbora; 2. poročilo nar. poslancev. Člani stranke naj se zanesljivo udeležijo občnega zbora in pripeljejo s seboj tudi druge strankine somišljenike.

Jaz podnevi — Ti ponoči
KÄTHE NAGY — WILLY FRITSCH

Zborovanje naših šoferjev

Ljubljana, 9. februarja.

V torek zvečer so zborovali v restavraciji pri »Levu« na Gosposvetski cesti naši šoferji. Občnega zbora Zveze šoferjev se je udeležilo izredno mnogo članstva, da so bili prostori nabito polni, kar je dokaz visoke stanovske zavednosti šoferjev.

Predsednik g. Hrovat je pozdravil zborovalce, se s toplimi besedami spominjal pokojnega tovariša Rodeta, katerega spomin so navzoči počastili s tem, da so vstali s sedežev, in podal kratek pregled delovanja organizacije, oziroma odbora v minulem poslovnem letu. Vse delo je bilo osredotočeno na tem, da pride čimprej do enotne organizacije oziroma zveze vseh šoferskih društev v državi. Ta namen je imela tudi konferenca, ki se je vršila 5. novembra v Beogradu in na kateri je bil sondiran teren za ustanovitev zvez oziroma saveza za vso državo. Pogajanja so v toliko uspela, da je ustanovitev saveza gotova stvar.

Tajnik g. Cerar je podal statistično poročilo o odborovih sejah, številu članstva, upravnih poslih itd., prav tako je poročal tudi o stanju blagajne, ki je kljub težkim časom razmeroma še povoljno.

Predlog glede znižanja članarine je bil odklonjen. Pri volitvah je bila izvoljena z malimi izpremembami vsa dosedanja uprava s predsednikom g. Hrovatom na čelu.

Pustolovščina kranjskih ponočnjakov

Kranj, 8. marca.

Kranjski odvetnik g. dr. Beno Sabothy ima v Kokriškem predmestju blizu pokopališča vrt z malo hišico. Nekako pred dvema letoma so vlomili neznani tatovi v hišico in odnesli iz nje kar so mogli. Po daljšem zasledovanju so jih orožniki le dobili, ko so razpečevali ukradeno blago.

V torek ponoči pa je ponočnjaška družba zopet vlomila na Sabothyjev vrt. To pot pa jim ni šlo za tatvino. Najprej so polomili nekaj drevesc in rastlin, potem pa vdrli v tako zvani Markov stolpič. Tam so začeli stikati po omari, če ni morda v nji pijače. Omara pa je bila na žalost vlomilcev prazna. Zato so se znesli nad gospodarjevim portretom. Prebodli so mu oči in namazali sliko s človeškim blatom. Ponečedili so tudi stole v stolpu in prepleskali stebre in stene verande z lastnimi ostanki. Sliko so potem obesili na vrtna vrata in odšli. G. dr. Sabothy je takoj naslednjega jutra pozval iz Ljubljane policijo, ki je prišla s policijskim psom. Pes je sledil in našel sled. Znano je iz kriminalistike, da pustijo za seboj sledove v taki obliki, kakor v Sabothyjevi hišici, le pravi, tipični hudodelci, ki jih bodo orožniki gotovo v kratkem dobili.

To je v zadnjem času že tretji primer čudnega in nerazumljivega vedenja kranjskih ponočnjakov. V Narodnem domu je neznan zločinec potrgal na stranišču par školjk; poročali smo tudi o razdejanju poštnih nabiralnikov, ki so jih razbili neznani pijanci.

Triumf slovanske filmske umetnosti!

Hitite in oglejte si prekrasno filmsko delo prvi

češki govoreči film

PRED MATURO

PŘED MATURITOU

Režija Svatopluk Innemann

Prekrasna filmska drama iz življenja naše dozorevajoče mladine

V predsporedu Nj. Veličanstvo naš kralj v razgovoru s poslanikom češkoslovaške republike dr. Fliederjem in najnovejši Ufin zvoč. tednik

Predstave ob 4., ¼8. in ¼10. zv.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Iz Trbovelj

— **Predavanje o novem obrtnem zakonu.** Tukajšnja krajevna skupščina Društva rudniških nameščencev priredi v petek 10. t. m. ob pol 7. uri zvečer v društvenih lokalih v rudniški restavraciji predavanje o novem obrtnem zakonu. Predaval bo g. dr. Köstl iz Ljubljane. Ker je snov predavanja posebno važna tudi za rudniške nameščence, poziva društvo članstvo, da se predavanja polnoštevilno udeleži.

— **Delovanje protituberkuloznega dispanzerja.** Kako neprecenljive važnosti je ta človekoljubna ustanova zlasti za rudarske revirje, kjer jetika v današnjih težkih časih posebno razsaja, dokazujejo naslednji podatki o delovanju dispanzerja v mesecu februarju t. l.: Ugotovilo se je 34 primerov tuberkuloze pri moških in 31 pri ženskah. Od teh obolenj je 10 primerov odprte tuberkuloze, in sicer 6 pri moških in 4 pri ženskah. Skupno je bilo izvršenih 144 pregledov, 22 posetov zaradi posvetovanja bolezni, 47 posetov na domovih, v bolnico je bilo oddanih 8 bolnikov, z röntgenom je bilo pregledanih 115 oseb, pregled sputuma je bil izvršen pri 13 osebah, tuberkuloznih reakcij je bilo izvršenih 13, sedimentacij krvi 7 in pneumotoraksov 20. To je dovolj jasen in zgovoren dokaz o bedi v rudarskih revirjih.

— **Občni zbor Planinskega društva.** Trboveljska podružnica SPD sklicuje svoj občni zbor v ponedeljek 13. t. m. ob pol 8. uri zvečer v gostilni Forte.

— **Razglas sreskega načelstva.** Sresko načelstvo v Laškem poziva v smislu obrtnega zakona vse obrtnike, da si v 6 tednih nabavijo nad svojimi obrtnimi lokali — v kolikor jih še nimajo — napisne table. Napis mora vsebovati popolno rodbinsko ime (priimek) in rojstno (krstno) ime lastnika obrta.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 9. marca katoličani: Frančiška, Danimir, pravoslavni 24. februarja.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Pred maturo.

Kino Ideal: Salon za lepoto.

Kino Dvor: Poljub.

Kino Šiška: Johann Strauss v pesmi in ljubezni od 20.

Prirodoznanstvena sekcija Muzejskega društva: Predavanje doc. dr. A. Koširja o »Proučevanju raka na živalih kot del proučavanja raka sploh« ob 20. v Delavski zbornici.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6 in Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Izpod sita in rešeta

Ljudje gredo od zibelke do groba
po kratki poti vsi lepo po vrsti;
nobena moč jih ne iztrga krsti,
izjem nobenih ne pozna trohnoba.

Morda še čaša polna je do roba,
si hrast še poln sokov v polni brsti,
ko zgrabijo te že koščeni prsti
in sklenjena je tvoja kratka doba.

Čema tedaj denar na kupe grabiš
in treseš se, skopuh, za vsako paro —,
saj s črvi v zemlji itak ga ne rabiš.

Sta s smrtjo pogodila se za aro,
da bo pobirala samo sirote,
do sodnega da dne ne bo je pote?

Želodčne bolečine, pritisk v želodcu, gniloba v črevesu, žolčnat okus v ustih, slaba prebava, glavobol, težak jezik, bleda barva obraza izginejo često po večkratni uporabi naravne »Franz Josefove« grenčice, s tem, da jo izpijemo kozarec, predno ležemo spat.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 9. marca: Dame z zelenimi klobuki. Premijera. Izven.

Sobota, 11. marca: Zločin in kazen. Izven. Globoko znižane cene od 5 do 15 Din.

*

Dramska predstava po globoko znižanih cenah. V soboto dne 11. t. m. se vprizori poslednjič v letošnji sezoni Merežkovskega dramatizacija Dostojevskega romana »Zločin in kazen«. Za to predstavo veljajo globoko znižane dramske cene. Sedeži so od 5 do 15 Din.

Ljubljanski dramski ansambel študira z vso vnemo Shakespeareevega Hamleta v novem Oton Župančičevem prevodu. Delo bo tudi popolnoma na novo inscenirano in zrežirano, skušnje vodi g. režiser Debevec.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 9. marca: Zaprto.

Petek, 10. marca. Baletni večer Pia in Pino Mlakar. Red D.

Sobota, 11. marca: Nižava. Gostuje gdč. Milena Verbičeva. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 12. marca ob 15.: Mala Floramye. Izven. Znižane cene. Gostuje g. Dubajić. — Ob 20. Seviljski brivec. Izven. Globoko znižane cene od 5 do 30 Din.

Ponedeljek, 13. marca: Zaprto.

*

Gostovanje gdč. Milene Verbičeve v operi »Nižava«. Gdč. Milena Verbičeva, ki je z izredno lepim uspehom debutirala v vlogi »Marte« v operi »Nižava« nastopi ponovno v naši operi v soboto dne 11. t. m. v isti vlogi. Vse prijatelje našega gledališča opozarjamo na ta njen nastop. Sobotna vprizoritev opere »Nižava« je izven abonmaja in veljajo znižane operne cene.

Priča.

— Ali spoznate ukradene stvari za svoje?

— Da, gospod sodnik. Recimo tale robec z monogramom B.

— No, monogram sam še ni dokaz. Poglejte moj robec, tudi na njem je monogram B.

— Gospod sodnik, opozarjam Vas, da pogrešam dva robca.

Prebrisan deček.

Mihec je bistre glave in vprašuje več, nego mu more guvernanta odgovoriti. Zato prihrani nekaj vprašanj za mamico in jo nekoč vpraša: — Mamica, povej mi no, zakaj zidajo vojašnice večinoma tam, kamor hodijo pestunje na izprehod?

Jaz podnevi — Ti ponoči
KÄTHE NAGY — WILLY FRITSCH

Dnevne vesti

— **Začasna zatvoritev ljubljanske univerze.** Ker so nastale zaradi pobiranja inskribcijske pristojbine tehnične težkoče, je univerza začasno zatvorjena. Vpisovanje se vrši kljub temu nemoteno, slušatelji dvignejo pri vratarju položnice in po pošti lahko pošljejo vpisnino.

— **Češki in francoski izletniki v Dalmaciji.** Iz Splita poročajo, da je napovedanih za velikonočne praznike več ekskurzij v Dalmacijo Sarajevski »Putnik« priredi izlet do Splita, češkoslovaška turistična agencija »Čedok« pa velik izlet iz Plzni v Split. Za ta izlet se je priglasilo že 250 udeležencev. 19. aprila prispe v Split francoski parnik »La Grasse«, s katerim se pripelje mnogo francoskih izletnikov.

— **Sredozemsko potovanje »Jadranske straže«.** Za potovanje JS po Jadranskem in Sredozemskem morju vlada vedno večje zanimanje. Izvršni odbor JS v Splitu je izposlovaj pri merodajnih oblasteh, da se bodo izdajali za potovanje posebni potni listi po znižani ceni, izvršni odbor sam pa preskrbi za mal denar vize in potrebno tujo valuto. Če bi bil ta ali oni priglašenec nujno zadržan, bo skušal izvršni odbor dobiti zanj namestnika in bo v tem primeru vplačano kavcijo dotičnemu vrnil. Tudi glede dopusta državnim uslužbencem je izvršni odbor ukrenil vse potrebno. Kabine se dodeljujejo po vrstnem redu prijav, odnosno po dnevu plačila kavcije. Iz območja oblastnega odbora JS v Ljubljani je priglašenih že okrog 20 udeležencev in vsi so kavcijo že plačali.

— **Zagrebški občinski uradniki proti znižanju plač.** Poročali smo že, da namerava zagrebška mestna občina znižati svojim uradnikom plače. Uradniki so se pa tej nameri odločno uprli in izročili županu dr. Krbeku resolucijo, v kateri protestirajo proti vsaki redukciji občinskih uslužbencev in proti znižanju njihovih prejemkov.

— **Razpisana zdravniška služba.** Državna bolnica v Novem Sadu razpisuje mesto šefa prosekture. Prošnje je treba vložiti do 15. t. m.

— **Prepovedana knjiga.** Notranje ministrstvo je prepovedalo uvažati in širiti v naši državi knjigo Evgenija Coselscha »Croazia libera«, ki je izšla v izdaji »Nuova Europa« v Rimu.

— **Deputacija zagrebških najemnikov v Beogradu.** Včeraj je imela v Zagrebu Zveza stanovanjskih najemnikov sejo in sklenjeno je bilo poslati k ministru socialne politike in ministrskemu predsedniku deputacijo v zadevi stanovanjskega zakona. Zveza je tudi protestirala proti povišanju najemnin v mestnih hišah.

— **Dva kritična vremenska dneva nas** po napovedi prof. Herschla ta mesec še čakata, in sicer se glasi napoved za 12. dan marca (ob Ščipu): sneg in vihar, ter za 22. dan (ob mlaju) tudi sneg in vihar. 21. marca je sicer prvi pomladanski dan, ampak i sušec ima »zakrivljen rep«, če ne udriha »z glavo pa z repom«. Bržkone bodo ta mesec dobre — zimske suknje!

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, tu pa tam manjše padavine. Včeraj je po večini krajev naše države deževalo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 17, v Skoplju 14, v Zagrebu in Sarajevu 12, v Ljubljani 10.4, v Mariboru 9.4, v Beogradu 9 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 773.5, temperatura je znašala 6.8.

— **Trgovec, ki ne plačuje naročenega blaga.** Državno tožilstvo v Sremski Mitrovici je dobivalo od trgovcev in tovarnarjev ovadbe, da jih je lažni trgovec iz Zemuna Julius Baumann opeharil za težke tisočake. Državno tožilstvo je dvignilo proti Baumannu obtožbo in ugotovilo, da je bil mož že večkrat obsojen zaradi sleparij. Pred leti je naročil iz Ljubljane za 4500 Din brusov, pa jih ni plačal. Tudi inž. Hribar iz Ljubljane se je obrnil na državno tožilstvo v Sremski Mitrovici, češ, da ga je Baumann osleparil. Takih prijav bo najbrž še mnogo. Baumann je prišel pred sodišče in je bil obsojen na osem mesecev strogega zapora, oškodovanim tvrdkam mora pa plačati 6650 Din.

— **Mati vrgla novorojenčka v Savo.** Včeraj so našli na obali Save v Zagrebu novorojenčka ženskega spola, ki je bil po vseh znakih sodeč rojen živ, pa ga je mati utopila v Savi.

Pri ljudeh, ki so potrti, preutrujeni za delo nezmožni, povzroči naravna **»Franz Josefova« grenčica** prosto kroženje krvi in poveča duševno in delovno sposobnost. Vodeči kliniki izpričujejo, da je **»Franz Josefova« voda** odlične vrednosti tudi za duševne delavce, živčno oslabele in ženske kot dobro odvajalno sredstvo. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

—lj **Zborovanje Splošnega ženskega društva.** Včeraj ob 16. se je vršil 32. občni zbor Splošnega ženskega društva. Zborovanje je vodila predsednica, dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva, obširno poročilo o delovanju ženskih društev, organiziranih v Splošnem ženskem društvu je pa podala tajnica ga. Vida Lapajnetova. O knjižnici je poročala knjižničarka gdč. Erjavčeva, o strokovnem odseku Zveze gospodinj ga. Kraigherjeva. Iz blagajniškega poročila ge. Leskovčeve je posneti, da je imelo društvo lani 19.415 Din izdatkov, dohodki so pa znašali 21.936 Din. O finančnem stanju Zveze gospodinj je poročala ga. Mila Vidmarjeva. Odsek je imel 32.999 Din dohodkov, izdatki so pa znašali 22.922 Din. Pri volitvah je bila za predsednico zopet izvoljena ga. Tavčarjeva, ostal je tudi ves stari odbor. Skupščina je pokazala vzorno delovanje in lep napredek Splošnega ženskega društva.

—lj **Običajni mačji koncerti v marcu** so letos v ljubljanskih predmestjih kar utihnili. Baje so ljudje precej mačk pobili, ker so tudi tičji rod neprestano po vrtovih pokončavale. Zato je tod tičev vedno manj.

—lj **V Trnovem** se ne boje več snega in zime, zato so že začeli s pomladanskimi deli na vrtovih. Pomlad se napoveduje v Trnovem zlasti nekoliko manj neobčutljivim nosovom. Da bo dobro uspevala zelenjava, je treba vrtove pošteno pognojiti. Pozimi se je nabralo dovolj gnojila, ki je baje najboljše za uspešno rast zelenjave, toda gorje ti, če se še nisi navadil na dišave »medu«, ki ga zdaj pretakajo skoraj pri vsaki hiši in zajemajo iz greznic noč in dan. Tako se veselimo v Trnovem pomladi s posebnimi občutki.

—lj **Za delom in kruhom** jo je te dni primahal iz Ilirske Bistrice čez mejo neovirano (skozi gozdove) mlad kmečki fant v Ljubljano. Po nekod je dobil hrane in podpore. »Nazaj — je dejal — pa ne pojde več, ker je v Italiji mizerija«...

—lj **Dovoz stavbnega materijala na razna stavbišča** se je pretekle dni že pričel. Dovaža se pred vsem les (trami), deske, opeka in pesek. Stavbno gibanje pa letos ne kaže biti tako živahno kot lani. Po dograjenih stavba so se pričela profesijonistovska dela.

—lj **Nadaljevanje obravnave proti Lombarju.** Danes ob 16. se bo nadaljevala 1. marca že tretjič prekinjena obravnava proti Lombarju, ki je obtožen, da je umoril Bosanca Vojnikovića. Razprava se je, kakor znano, pričela 16. februarja ob 8.30 in se je s krajšimi presledki nadaljevala skoro do polnoči. Ta dan je obravnava trajala točno 12 ur in so bile zaslišane večinoma glavne obremenilne priče. Naslednji dan, v soboto, se je proces nadaljeval opoldne in je trajal do večera, skupno 6 ur in pol. Nekaj prič je izpovedalo Lombarju v prid in je moralo sodišče zaradi zaslišanja novih prič ponovno preložiti razpravo, ki se je nadaljevala 1. marca. Ta dan je bil dosežen višek, tako zagovornik, kakor tudi državni tožilec sta prišla na dan z raznimi senzacijami. Po 4 ure trajajočem procesu, kjer je morala v zapor romati priča Mali zaradi suma krivega pričevanja, je bila obravnava ponovno prekinjena. Skupno je doslej torej trajala 22 in pol ure, ne da bi prišlo do razsodbe. Za danes se splošno pričakuje, da bo dokazni materijal izčrpan in da bo izrečena sodba. Vse dni razprave je bil na razpravno dvorano silen naval občinstva in so tudi za danes oddane že vse vstopnice.

—lj **Pri koncertu ge. Pavle Lovšetove** bo oskrbel klavirsko spremljavo poznani dirigent in vodja »Slogine« glasbene šole g. Herbert Svetel, ki se udejstvuje zadnje čase tudi kot skladatelj. Tri izmed njegovih najlepših pesmic — zloženih na besedilo naše domače pesnice Ruže M. Petelinove — bo zapela gospa Pavla Lovšetova 13. marca v Filharmonični dvorani. Naše občinstvo bo imelo priliko čuti prvo izvajanje koncertnih pesmi tega domačega skladatelja, ki nas bo v kratkem presenetil tudi z večjim gledališkim delom. G. Svetel se že izza gimnazijskih let intenzivno peča z glasbo, z mravljično pridnostjo si zbira znanje in izkustva. Kot skladatelj skuša združiti moderna glasbena načela z melodičnim elementom. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice, istotam se dobi tudi podrobni sopred.

—lj **Šentjakobčani bodo zabavali v soboto in v nedeljo svoje posetnike z izvrstno burko v treh dejanjih »Nedolžni lahko živec«.** Je to izredno vesel komad, poln imenitnih domislic in situacijske komike. Izvrstna je trojica glavnih igralcev Bučarjeve, Kunca in Lavriča. Posetniki se že dolgo niso tako nasmejali, kot pri tej burki. Režijo vodi g. Milan Košak. Poleg trojice navedenih igralcev sodelujejo še dame Baranova, Pirčeva, Grumova, Petričeva in Virantova ter gg. Hanžič, Petrovčič, Moser. Vstopnice se prodajajo od petka dalje od 10.—12. in od 15.—17. ure v veliki dvorani Mestnega doma.

—lj **Letošnji redni župni koncert** se vrši v proslavo 30letnega obstoja skupne pevske organizacije, ki je bila ustanovljena leta 1903 v Hubadovi pevski dvorani poslopja Glasbene Matice. V nedeljo, dne 12. t. m. bodo zastopniki pevskih zborov na letni redni skupščini ob 10. v Glasbeni Matici polagali račune svojega delovanja, popoldne ob 15. pa bo v Unionu revija 15 zborov z nad 600 pevci. Občinstvo vabimo, da se tega koncerta v velikem številu udeleži ter se tako oddolži idealnim pevcem za njihovo požrtvovalno kulturno delovanje. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

—lj **Dva koncerta Glasbene Matice.** V ponedeljek, dne 20. t. m. bo v unionski dvorani simfonični koncert Orkestralnega društva Glasbene Matice, pod vodstvom skladatelja L. M. Škerjanca. Izvajala se bodo dela Brahmsa, Mendelssohna, De Falle in Stevana Hristića. Pri koncertu sodeluje pianist Ivan Noč. Začetkom meseca aprila pa bo izvajal pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske pod vodstvom ravnatelja M. Poliča Beethovnovo Misso solemnis za soli, zbor in veliki orkester. Podrobnosti glede obeh važnih in pomembnih koncertov v kratkem.

—lj **Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani.** Drevi ob 20. važna vaja vsega mešanega zbora. Zadržani naj se opravičijo! Odbor.

—lj **Pijanec pred sodiščem po spisih Frana Milčinskega** se glasi tema, ki bo o njej predaval g. Lavoslav Puhar na sestanku društva »Treznost« v petek dne 10. t. m. ob 20. v dvorani palače OUZD na Miklošičevi cesti. K temu predavanju vabimo poleg članov zlasti tudi vse prijatelje nepozabnega mladinoljuba, dalje gg. **juriste in — kritike,** pa seveda vse ostalo cenjeno občinstvo. Vstopnine ni nobene. Odbor.

—lj **Proučavanje raka na živalih.** Danes zvečer ob 20. uri se vrši osmo poljudnoznanstveno predavanje Prirodoslovne sekcije Muzejskega društva za Slovenijo v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Predava g. univ. doc. dr. A. Košir o »Proučavanju raka na živalih«. To proučavanje tvori važen del proučavanja raka sploh. Znanstveniki vseh narodov se že dolga leta trudijo, da bi končno postali kos grozni bolezni, vendar dosedanje delo še ni rodilo zaželjenega uspeha. Toda proučavanja se vrše naprej, vedno v nadi, da bo nekoč mogoče odkriti pravo bistvo te bolezni in s tem tudi sredstvo zoper njo. K temu zaželjenemu uspehu vodijo najrazličnejša pota, od katerih je ena tudi proučavanje raka na živalih. G. predavatelj bo govoril na podstavi lastnih skušenj in poskusov in bo tudi demonstriral poskusne živali ter več skioptičnih slik, tako da bo to predavanje dostopno tudi najširšim slojem ljudstva, ki jih sekcija vabi na čim številnejšo udeležbo. Vstopnina običajna.

—lj **Kaj je z Vajenskim domom?** V Kersnikovi ulici so lani začeli graditi lepo zgradbo Vajenskega doma in jo spravili pod streho. Delali so do srede decembra. Delo bi lahko nadaljevali zaradi vremena, ali bi ga začeli nadaljevati zdaj, ko bi ne bilo kreditnih težkoč. Ker torej ni mogoče dvigniti denarnih sredstev, delo mora počivati. Zaslužka nimajo zaradi takšnih pojavov delavci, obrtniki in trgovci in zapravljenih je mnogo delovnih dni. Upamo vsaj, da se bodo te razmere kmalu uredile vsaj tako, da se ne bodo ustavljala začeta dela.

—lj **Ljubljanica je toliko upadla, da so lahko zopet zaprli vodo v Trnovem.** Težko je pa reči, da jih voda ne bo več ovirala pri delu, ker se zdaj prav za prav šele začenja deževna doba. Najbrž bomo dobili še sneg, ki bi sicer naglo skopnel, a baš zaradi tega bi zopet zelo narasla voda. Danes zopet delajo v Ljubljaničini strugi. Voda ni napravila posebne škode, ker še nimajo položenih daleč tirov stavbne železnice. V strugi so imeli že bager, ki mu voda ni mogla škodovati in tudi prevrnila ga ni, čeprav je bila tako deroča, da ga je nekoliko nagnila.

—lj **Ruska Matica v Ljubljani** sklicuje v nedeljo, 19. t. m., ob 14. uri, v prostorih ruske dijaške menze (šentpetrska vojašnica) svoj redni letni občni zbor. V slučaju nezadostne udeležbe se vrši istotam in istega dne ob 15. uri pri vsakem številu navzočih sklepčni ponovni občni zbor. Na dnevnem redu so: 1. Odborovo letno poročilo. 2. Blagajniško poročilo. 3. Izjava revizijskega odbora o blagajnikovem poročilu. 4. Društveni načrti za delovanje v letu 1933. 5. Volitev novega odbora in drugih društvenih organov. 6. Predlog odbora o izvolitvi g. D. Skrinčenko, predsednika filiale R. M. v Novem Sadu, za častnega člana R. M. 7. Predlog o delni spremembi društvenih pravil. 8. Slučajnosti.

—lj **Pogreb pokojnega g. Jakoba Podreberška** se bo vršil danes ob 16. in ne ob 14. kakor je bilo včeraj pomotoma objavljeno.

—lj **Dve nesreči.** V Goriški ulici je včeraj padel 78letni starček Franc Šeme, občinski revež, tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. — Na svojem stanovanju pred Škofijo se je včeraj po nesreči obstrelil policijski agent Franc J. in se ranil v levo roko. Oba ponesrečenca so prepeljali v bolnico.

—lj **Jutri poje Richard Tauber v opereti »Dežela smehljaja«.** Nastopil bo v svojem prekrasnem filmu, ki ga bo predvajala ZKD ob 14.15 v Elitnem kinu Matici. Prijatelji lepega petja bodo imeli prekrasen užitek.

—lj **Umetnostnozgodovinsko društvo v Ljubljani** priredi v petek 10. marca zvečer ob 8. v verandni dvorani hotela Union predavanje: »Slikar Matej Langus in pesnik France Prešeren. Ob stoletnici Prešernovega sonetnega venca«. Predaval bo skioptično mogr Viktor Steska. Vstopnice po 3 in 5 Din se bodo dobivale pred predavanjem pri blagajni. Povabljeni vsi prijatelji umetnosti in slovstva.

—lj **Zahvala.** Ob svojem 50letnem poklicnem jubileju sem prejel mnogo čestitk, za katere se vsem častilcem iskreno zahvaljujem. Posebno izrekam zahvalo pevskemu društvu »Grafika« za lepo podoknico, s katero me je na predvečer počastilo, ter stanovskim tovarišem iz Narodne tiskarne za spominsko darilo in govore, s katerimi sem bil počaščen. Vse mi ostane v trajnem spominu. — VINKO ZAJEC, strojni stavec.

—lj **Nepoboljšljiva tatica.** Nedavno smo poročali, da je policija v Novih Jaršah prijela več članov neke družine, ki so kradli kar na debelo. Med njimi je bila tudi 16letna Marija K. Dekle je bilo obsojeno na manjšo kazen, kar je pa očividno ni izpametovalo. Te dni je po mestu ponujala copate na prodaj, mimogrede je pa v stanovanju sodavičarja Moreta izmaknila dva zlata prstana. Na podlagi opisa je policija ugotovila, kdo pride pri tatvini v poštev, prijela je Marijo in jo zaprla.

—lj **Francoski institut v Ljubljani** opozarja na skioptično predavanje, ki bo v ponedeljek 13. t. m. ob 21. v društvenih prostorih. Predaval bo g. Maurice Mignon, profesor na univerzi v Aix en Provence, in sicer to-le: »Un pélerinage français: Vaucluse«. Vabljeni.

—lj **Društvo »Tabor«.** Drevi ob 20. predava v predsobi telovadnice na realki (Vegova ulica) g. dr. Lavo Čermelj o meddržavnem političnem položaju.

—lj **Popravek.** V včerajšnjem oglasu Kajfež naj se naslov glasi pravilno: Gospodu **MIKLITSCH-U** v odgovor.

Iz Črnomlja

— **Enodnevnega sadjarskega tečaja** v kmetijski šoli na Grmu dne 16. t. m. naj bi se udeležilo čim več mladih belokranjskih gospodarjev, ker je sadjereja za naše kraje zelo velikega pomena. Pouk bo teoretičen in praktično ponazorjen z delom v šolskem sadovnjaku. Zadostuje prijava šolski upravi z dopisnico.

— **Dramska predstava.** Emigrantsko društvo »Krn«, Črnomelj-Metlika, priredi to nedejo v Semiču v gostilni g. Bukovca Benkovo dramo »Za našo grudo«. Upamo, da bo tudi Semič z obilnim obiskom položil mal dar na oltar našim neodrešenim bratom, pa za to vabimo Semičane, da se udeleže te kulturne predstave in tako pokažejo svoje sočuvstvovanje in simpatijo do tega mladega, idealnega društva.

Nizozemska in naši izseljenci

Predavanje dr. Pavlakovića o državi, kjer živi okrog 4000 naših rojakov

Ljubljana, 9. marca.

V pestri letošnji sezoni predavanj zasluži posebno pozornost predavanje, ki ga je priredil snoči v dvorani Delavske zbornice Narodni izseljeniški odbor. Toda tega se ljudje niso zavedali — da bi pokazali več zanimanja za predavanje o državi, v kateri živi okrog 4000 naših rojakov — ker je bila udeležba pri predavanju tako slaba. Opazili tudi nismo mnogo zastopnikov gospodarskih krogov in kulturnih ustanov. Če omenimo, da so se predavanja udeležili gg.: tajnik Delavske zbornice Uratnik, zastopnik izseljenškega komisarijata Fink, tajnik ZTOI dr. Koce in za Družbo sv. Rafaela p. Zakrajšek — smo menda našteli že vse oficijelne predstavnike javnosti.

Predavatelja je predstavil ter prisrčno pozdravil podpredsednik NIO g. R. Juvan. V nagovoru je naglasil, kako potrebno je bilo, da smo se začeli intenzivneje brigati za svoje izseljence, ki se pehajo za kruhom po širnem svetu. Organizacije, ki so ustanovljene zaradi naših izseljencev, pač ne smejo zamuditi nobene prilike, ob kateri lahko kaj zvemo o izseljencih in ko se jim lahko pokažejo smernice, kako bi bilo treba pomagati našim ljudem v tujini. Zato je NIO s posebnim veseljem priredil predavanje, na katerem spregovori dober poznavalec razmer na Nizozemskem, kjer živi precej naših ljudi, a o njih ne vemo mnogo.

Predavatelj g. dr. V Pavlaković, ki je že pet let na Nizozemskem, je simpatičen mož že na zunaj in takšno je bilo tudi njegovo predavanje; spretno je označil Nizozemsko in Nizozemce, podal gospodarski, socialni in kulturni obris na poljuden in zanimiv način, skoraj kramljaje, a v temperamentnem slogu.

Najprej je govoril o Nizozemski in splošnih prilikah. Da je dober poznavalec te države odnosno dežele, priča že to, da je napisal o nji 6 knjig, ki jih je oficijelna kritika laskavo ocenila.

Nizozemska je osemkrat manjša od naše države po obsegu, a šteje 8.000.000 prebivalcev; prebivalstvo je torej izredno gosto naseljeno. Zgodovinski politični razvoj Nizozemske se lahko primerja z našimi sedanjimi razmerami. Nizozemska se je razvila v solidno državo od razcepljenosti v province in preko razrvanosti dobe republike. Nizozemci se pa niso borili le za politično ureditev države, še ostrejša in mnogo pomembnejša je bila borba z morjem, borba za obstanek in trdne gospodarske temelje. Nizozemske ni ustvaril bog, nego Nizozemci. Pri nas reke odnašajo in poplavljajo zemljo. Nizozemci pa trgajo zemljo iz oblasti silnega elementa. Pred nastopom svetovne gospodarske krize so se odločili za osušitev ogromnega Zuiderskega jezera, ki je prav za prav morje, in so usušili pred krizo 50 ha. Odločili so se, da bodo delo nadaljevali, dokler ne bo osušeno vse jezero — zaradi svetovnega gospodarskega zastoja se ne sme ustaviti tako važno delo. S takšno požrtvovalnostjo so Nizozemci zgradili pred 30 leti tudi prekop od Rotterdama do morja in pristanišče v tem mestu.

Delavnost, požrtvovalnost in treznost Nizozemcev se očituje v Nizozemski v njenem blagostanju, ki je očitno že na prvi pogled. Nizozemci so nacionalisti- a znajo ceniti, kar je dobrega pri drugih narodih. Trgujejo okrog z 80 državami, ki jih vse cenijo. V splošnem karakterizirajo Nizozemce, da so konservativni in skopuhi. Predavatelj je dokazoval o njih nasprotno ter nam jih je sploh pokazal od svetle strani. Omenil pa je na ljubo temeljitosti, da so Nizozemci vseeno v nekem pogledu konservativni ter mnogi sploh ne vedo, da obstoja naša država. Prosvetna uprava ni dovolila dr Pavlakoviću predvajati filma o naši državi nizozemskim šolarjem, češ, da to ne spada v njihov učni program.

Sicer pa niso Nizozemci konservativni in ne skopuhi. To, kar bi kdo morda smatral za skopuštvo, se mora smatrati le za treznost; Nizozemci znajo varčevati ter pravijo, da je denar lažje zaslužiti kot ga ne zapraviti. To je pa odlika, ki je preprečila pri njih hujše posledice gospodarske krize ter še zdaj žive od rezerv. Bogat Nizozemec je daroval v dobrodelni namen 10.000 zlatih dukatov v platnenih vrečicah, a zahteval je vrečice nazaj — to je karakteristika varčnega Nizozemca. Dovolj je znano, na kako visoki stopinji je nizozemska slikarska umetnost; da se je pa lahko dvignila tako visoko, je treba pripisati predvsem lepi lastnosti Nizozemcev, ki zelo kupujejo umetnine in jih darujejo galerijam. Nizozemci tudi takoj priskočijo na pomoč prizadetim po elementarnih nezgodah in sploh mnogo store anonimno za dobre namene.

Da pa niso konservativci, dokazuje več dejstev, o čemer se lahko prepriča dober poznavalec Nizozemske. Najbolji dokaz za to je nedvomno tudi že njihovo blagostanje, ki izvira pred vsem od tod, ker so Nizozemci odločni pristaši svobodne trgovine. Nizozemci se zavedajo, da se morajo zahvaliti za blagostanje pred vsem svobodni trgovini: Nizozemska ima najnižje carine na uvoz. Zavedajo se, da tuje blago ne more škodovati domači proizvodnji, dokler je ta proizvodnja racijonalizirana ter na višku. Poleg tega pa ljudje lahko izbirajo med najcenejšim uvoznim blagom ter prihranijo mnogo, kar je v korist narodnega gospodarstva.

Nizozemska nima rudnin, razen premoga. V dobrem desetletju se je nizozemska premogovna industrija tako dvignila v tehničnem pogledu, da je njena produkcija v primeri z delovnimi silami prekosila proizvodnjo vseh držav. L. 1910 je prišlo na Nizozemsko 12 slovenskih rudarjev, nakar se je njihovo število od leta do leta rapidno dvigalo. Do konca konjunkturne dobe jih je bilo že 1200 stalno nameščenih, z družinami jih je pa bilo okrog 4000. Pri kontingentiranju je bila Nizozemska nekoliko prizadeta, zato so odpustili okrog 400 naših rudarjev. Zadnje čase pa so se razmere na delovnem trgu zopet zboljšale in delavstvo je precej dobro plačano v primeri z razmerami v drugih državah. Lahko smo celo veseli, da je pridržala Nizozemska naše ljudi, ki bi sicer stradali. Predavatelj je govoril naravnost navdušeno o socialnih prilikah naših izseljencev, o njihovih čednih domovih in vrtičkih. V kulturnem pogledu bi pa morali storiti za naše ljudi več: nimajo slovenske šole, ne knjig. Kulturno se izživljajo le v društvih Sv. Barbare itd. Predavatelj je tudi naglasil, da bi se morali pobrigati za naše izseljence tudi v ekonomsko organizatoričnem pogledu, osnovati jim bi morali denarni zavod, zadrugo ali podobno, da bi bili v gospodarskem pogledu dobro zaščiteni. Zaključil je predavanje z besedami, da bi bil zelo srečen, če je s predavanjem kaj koristil izseljencem. Poslušalci so ga navdušeno nagradili z odobravanjem.

Zvočni kino IDEAL

Veseloigra o oboževani vitki liniji!

Salon za lepoto

V glavnih vlogah najboljši ameriški komičarki

Polly Moran in Marie Dressler

Kot dopolnilo Ufin kulturni zvočni film **Afriški pragozdovi** in najnovejši **Foxov tednik!**

Predstave ob 4., 7. in 9.

Iz Trebnjega

— **Strossmayerjeva proslava.** V spomin velikega Jugoslovena škofa Strossmayerja priredi Sokolsko društvo v Trebnjem v nedeljo 12. t. m. popoldne ob 15. uri v stari občinski pisarni širšo proslavo, h kateri vabimo vse občinstvo. Udeležba članstva pri proslavi je obvezna. Na sporedu so pevske točke moškega zbora, deklamacije in predavanje o Strossmayerju kot svečeniku in Jugoslovenu. Posebna vabila se članstvu ne bodo pošiljala in velja ta objava kot vabilo vsemu članstvu in občinstvu. Zdravo!

— **Regulacija potoka Temenice.** V zadevi regulacije potoka Temenice je na prošnjo interesiranih posestnikov obvestila kr banska uprava iste, da bo izdelava tozadevnega projekta predvidena v prihodnjem proračunskem letu. Šele na podlagi odobrenega projekta in znane proračunske vsote bo mogoče pristopiti k financiranju projekta.

Iz Metlike

— **Dramski odsek** našega Sokola je izredno agilen. Letos je priredil že dve igri, in sicer »Deviški venec« in »Svetnika«, pripravlja pa nam zopet novo presenečenje z dramo »Sneg«, ki jo vprizori v kratkem. Vsi člani odseka iskreno obžalujejo odhod sestre Marije Ganglove, ki je premeščena v Ljubljano, bila pa je ves čas svojega bivanja med nami zelo agilna v sokolskem delu, pa tudi v drugih društvih. Sokoli ji prirede prisrčno slovo z željo vse sreče in uspešnega delovanja na novem mestu.

— **Čitalnica in knjižnica** v Metliki, ki sta nekdaj zelo živahno delovali, že par let spita spanje pravičnega. Meščanom je to popolnoma neumljivo, pa bi bil zadnji čas, da se v knjižnici napravi red in prične zopet z rednim poslovanjem. Ne smemo dovoliti pod nobenim pogojem, da se nam večletno prejšnje delo in materijalne žrtve razblinijo zaradi malomarnosti nekaterih.

— **Sokolsko društvo** je nedavno priredilo otroško čajanko, na kateri je bilo več mladih Sokoličev obdarjenih s knjigami. V kratkem prirede tudi članско čajanko. Naše belokranjske sokolske edinice so res izredno delavne in marljive, pa je na župnem prednjaškem tečaju v Karlovcu sodelovalo 12 sester in bratov iz Bele Krajine, in sicer po 1 sestra in 2 brata iz Metlike in Črnomlja, po 1 sestra in 1 brat iz Gradca in Semiča in 2 brata iz Podzemlja.

— **Vode naraščajo.** Zaradi deževnega vremena in naglega kopnenja snega je Kolpa precej narastla in vasem ob levem bregu preti poplava, dočim so nekatere že pod vodo, med njimi večji del na Hrvaškem. Ker je tudi vodostaj drugih rek, ki se iztekajo v Kolpo, nad normalo, je odtok vode otežkočen in bati se je težjih posledic, če bo še deževalo.

Iz Celja

—c **Seja celjskega občinskega sveta, ki bi se morala vršiti v petek 10. t. m., je zaradi odsotnosti nekaterih občinskih odbornikov preložena. Novi datum še ni določen.**

—c **Darujte knjige!** Knjižna nabiralna akcija za Slovence v tujini se tudi v Celju lepo razvija. Marljivi nabiralci so v prvih treh dneh nabrali že skoraj 800 knjig. Nabiralna akcija bo trajala do sobote 11. t. m. Vsi, ki še niso darovali, naj blagovolijo pripraviti knjige in jih izročiti nabiralcem.

—c **Znani pisatelj in publicist konte dr. Lujo Vojnović,** ki živi sedaj v Celju, bo predaval v ponedeljek 13. t. m. ob 20. na Ljudskm vseučilišču v risalnici meščanske šole o narodnem preporodu v Dalmaciji.

A. D'Ennery: 17

Dve siroti

Roman

— Izvolite, gospod. Ne potrebuje gospod nič drugega?

— Ne.

Markiz se je obrnil in opazil, da ustavlja tudi poštaljon drugega voza. Po stari navadi je odprl vratca in pozval potnike, naj izstopijo.

— Kolika sreča! — je vzkliknil markiz, — zopet jo bom videl.

In res, lepo dekle se je zopet prikazalo in opirajoč se na vratca je hotelo previdno izstopiti iz prednjega dela poštnega voza. Nežni, nam že dobro znani glas ji je dejal:

— Ne ostani predolgo zunaj, sestra.

— Samo malo bi se rada izprehodila, Luiza.

— Le pazi, da se ti kaj ne zgodi.

— Izstopim zadaj, tam pojde lažje, ta stopnica je previsoka.

In ko se je pripogibala, da bi dosegla prvo stopnico, je markiz hitro pristopil in ji ponudil roko, rekoč:

— Naslonite se name, gospodična, in nič se ne bojte, vso odgovornost prevzamem jaz.

Henrika, ki je mislila, da ima opraviti s sopotnikom, ki ga je videla že na postaji ali v prenočišču, je hvaležno sprejela ta dokaz družabne uglajenosti; lahko si pa mislimo njeno presenečenje, ko je zagledala pred seboj mladega, lepega gospoda, tistega, ki ga je videla malo prej v elegantnem poštnem vozu.

— Oprostite, — je dejala v zadregi, — oprostite, gospod, in hvala za trud, ki ste ga imeli z menoj.

— Jaz se vam moram zahvaliti, gospodična, ker sem presrečen, da sem mogel držati nekaj trenutkov v svoji roki tako razkošno ročico.

Henrika se je zelo prijazno poklonila in zavila za voz.

— Hm, to je vse, — je zamrmral markiz razočarano. — Kaj!... Zagledal sem to lepotico zopet samo zato, da bi izpregovoril z njo nekaj besed in ostal tu, kjer sem!... Lepa je, da bi jo kar ugriznil... Kako nežno nožico zakriva ta nogavica... In oči!... oči, ki bi njih pogled zažgal smodnik!... Bogme, priložnost je prelepa, ne spustimo je iz rok! Bom že našel pretvezo, da znova navežem pogovor z njo. E, glej, baš to sem hotel.

Zagledal je robec, ki je bil obvisel na stopnici. Pobral ga je in dohitel Henriko.

—Gospodična!... oprostite, če se ne motim, ste izgubili robec.

— Moj robec? — se je začudila.

— In prinašam vam ga.

— Hvala lepa tudi za to, gospod.

— Ti stari vozovi so kaj malo udobni, že izstopiti je velika umetnost, a ko si v njem, sediš tako nerodno, da te vse kosti bole.

— Kaj še, zagotavljam vas, da se počutiva v vozu zelo dobro, jaz in moja sestra.

— Ah, po pravici rečeno, če sta samo dva človeka v vozu, še gre, tretji bi pa bil že zelo stisnjen.

— K sreči sva sami.

— Bravo! — je zašepetal markiz sam pri sebi.

— Torej imate še srečo, — je nadaljeval na glas. — Pot iz Dreuxa do Pariza nam bo gotovo zelo dolga. Do Pariza, pravim... saj se tudi vi peljete v Pariz, kaj ne?

— Da, gospod, v Pariz sva namenjeni.

— Gotovo imate tam sorodnike, prijatelje.

— Prijatelje naše rodbine, staro gospo in njenega moža, k njima sva namenjeni.

— Imenitno, kajti dve dekleti sami v tem ogromnem mestu... Oho, šele zdaj sem opazil, da hodiva po solncu. Ali bi vam smel ponuditi svoj solnčnik?

— O, saj se ne bojim solnca, gospod.

— Pa hodite vsaj po senci teh starih dreves.

— Saj res, na to sem pa čisto pozabila, — je odgovorila smeje. In krenila je na kraj ceste v nadi, da bo konec tega pogovora, ki jo je bil spravil v hudo zadrego. Toda markiz se ni dal kar tako odpraviti.

— Priznajte, gospodična, da je ta kraj zelo lep.

— Res, zelo lep je, — je pritrdila Henrika.

— Ti zeleni gozdovi in te livade, polne pestrega cvetja... ali ljubite rože?

— Zelo.

— Tu je treba izbrati si jih; toda na polju ne najdemo vedno najlepših in najzapeljivejših, pač pa poznam eno...

Henrika ga ni pustila izgovoriti fraze do konca. Bila je sicer še naivna in otročja, razumela je pa le, kam merijo njegove besede, pa se ni hotela izdati; molče se je pripognila, da bi natrgala ob potoku zvončkov in marjetic.

Markiz je stal nepremično in jo gledal s plamtečimi očmi, kako dela svoj šopek.

— Božanska je, — je pomislil, — in zdi se mi, da se bom do ušes zaljubil v njo!

...Telo vile, nožice, ročice vojvodinje... in koliko mikavnosti v vsaki njeni kretnji! Povrhu pa še premetena kot prava Normanka. Videl sem namreč dobro na rdečici njenih lic, da je uganila, kam sem meril. Eh, kaj bi dolgo razmišljal, svoj cilj dosežem, pa naj me stane karkoli. Toda kako? S kakšnimi sredstvi?... Čim bo v Parizu, mi uide!... Oh, srečna misel!

Henrika se je bila baš vzravnala, da bi nadaljevala izprehod, držeč v roki velik šopek cvetja; bila je tako zaverovana v cvetje, da skoraj ni opazila, da jo markiz spremlja.

— Gospodična! — je vzkliknil naenkrat, — srečna misel mi je šinila v glavo. Tako lepih deklet, kakor sta ve dve s sestro, človek ne sreča v življenju, da bi se vsaj malo ne zanimal za nje... Trdil bi celo, da je to zanimanje zelo veliko... Mislil sem na vajin prihod v Pariz in se vpraševal, ali ne bosta v veliki zadregi sredi tolikega vrvenja in množice, ko pa nimata nikogar, ki bi vama mogel pomagati.

Henrika je pa mirno in molče nadaljevala pot, zroč nepremično na svoje cvetje. Toda markiz se ni dal odgnati, sladko se je nasmehnil in nadaljeval prijazno:

— In prišlo mi je na misel ponuditi vam... ne svoje lastne usluge, tako predrzen nisem, temveč zanesljivega človeka, recimo mojega komornika, zelo poštenega fanta, ki bi vama prihranil velike sitnosti, združene s prevozom prtljage, z iskanjem voza, in ki bi vaju lahko spremil po potrebi k vajinim prijateljem.

Henrika je spoznala, da ni mogoče pustiti vsiljivega gospoda brez odgovora; poleg tega se ji je pa zdela ta prilika najboljša, da se ga odkriža.

— Zelo sem vam hvaležna za vse vaše dobre namere, gospod, toda s sestro ne bova imeli nobenih sitnosti, ki se jih vi bojite... Mož gospe, ki naju sprejme pod gostoljubno streho, se je ponudil, da naju pride čakat.

— Dobro, gospodična, če je tako, me pa prav nič ne skrbi, kako bo z vama ob prihodu v Pariz. Preostaja mi torej samo želeti vam prijetno bivanje v naši krasni prestolici, sebi pa, da bi vas še kdaj srečal.

Prispela sta bila na vrh hriba in poštaljon je že kričal na ves glas:

— Vstopiti, gospoda, vstopiti!

— Opirali ste se na mojo roko, ko ste izstopali, gospodična, — je dejal markiz hitro, — in zato upam, da je ne boste zavrgli niti pri vstopanju.

Toda Henrika je naglo potegnila nazaj roko, ki jo je markiz že držal, da bi jo poljubil; in ne da bi kaj odgovorila, je skočila v voz, zaprla hitro vratca za seboj in zagrnila okence.

—Dobro, — je zamrmral markiz sam pri sebi, — zdaj ste se umaknili mojim pogledom, lepa divjakinja! Toda zdaj že poznam sredstvo, da vas ukrotim! In vaša sramežljivost bo premagana, ali pa nočem več biti markiz de Presles.

Vojaški begunec ustrelil dva orožnika

Krvava tragedija na Češkoslovaškem — Oborožen z revolverjem in karabinko je morilec pobegnil

V gozdu na planini Bunč blizu Velehrada na Češkoslovaškem se je odigrala v ponedeljek ponoči krvava tragedija. Vojaški begunec František Ondraš, ki ima na vesti tudi več tatvin, se je klatil in skrival po gozdovih že tri leta in oblasti so ga zaman iskale. Preživljal se je s tatvinami, končno so pa orožniki zvedeli, kje se skriva in odšli so ga iskat. Orožniška postaja v Velehradu je bila obveščena, da se skriva Ondraš v poletni vili odvetnika dr. Tomanka v samotni dolini sredi gozdov. Stražmojstra Sitek in Svoboda sta odšla v ponedeljek zvečer v dolino. Gozdar Rezniček in šest fantov iz bližnje vasi se je orožnikom ponudilo, da bi ju spremili, toda stražmojster Sitek je pomoč odklonil.

V temni noči sta orožnika zasledovala vojaškega begunca in kaj se je v samotni dolini zgodilo, ne bo najbrž nikoli znano. Blizu vile je lesena baraka, kjer ima gozdar posteljo, peč in mizico. In v tej baraki se je baje Ondraš skrival. V torek zgodaj zjutraj je šel gozdar pogledat v vilo, če sta orožnika begunca že prijela. Toda v vili in okrog nje je bilo vse tiho. Gozdar je stopil k vili in ves prestrašen zagledal pred odprtimi vrati na tleh mrtvega stražmojstra Svobodo. Skočil je v vilo, kjer je sedel v kotu povešene glave drugi stražmojster in tudi on je bil mrtev. Oba sta bila še topla. Bilo je jasno, da je bil umor pravkar izvršen. Oba orožnika sta bila ustreljena.

Gozdar je hitel na vso moč v bližnjo vas, od koder so obvestili orožniško postajo v Velehradu. Kmalu je prispela močna orožniška patrulja s sodno komisijo. Pregled trupel je pokazal, da je bil stražmojster Sitek ustreljen iz neposredne bližine v prsa, tako da mu je krogla prebila glavno žilo. Drugi stražmojster je bil pa ustreljen od zgoraj, tako da mu je šla krogla skozi brado v prsa. Poleg tega je imel na levem rokavu prestreljeno bluzo. Sitek, ki je bil znan kot izredno pogumen orožnik, je najbrž stopil v vilo, da bi se prepričal, ali je begunec v nji. Ker je pa bilo vse tiho, je mislil, da Ondraš spi, stopil je k postelji, da bi ga zbudil in aretiral, pa je že počil strel in orožnik se je zgrudil mrtev kraj postelje. Drugi orožnik je stal zunaj in je na strel takoj odgovoril s strelom, pa v temi ni zadel. Najbrž se je sklonil in skočil v vilo tovarišu na pomoč, pa je počil drugi strel in tudi on se je smrtno zadet zgrudil. Morilec je streljal z revolverjem, po zločinu je pa vzel s seboj orožnikovo karabinko in pobegnil.

Ustreljena orožnika sta bila med prebivalstvom zelo priljubljena. Sitek je bil star 46 let, oženjen, brez otrok, Svoboda pa 37 let in je bil šele 3 mesece oženjen. Za ubežnim zločincem je bila takoj poslana močna orožniška patrulja, ki bo pa težko kaj opravila, kajti Ondraš je popihal daleč v gozdove, kjer se bo najbrž še dolgo skrival.

Največje letalo

Največje letalo sveta grade v Moskvi. Letalo bo kovinasto in v njem bo prostora za 70 do 75 potnikov. V krilih bodo udobne kabine, vsaka bo imela 24 sedežev. Letalo je konstruirano za dolge proge, opremljeno bo z oddajnimi in sprejemnimi radio aparati, imelo bo notranji telefon, zračno pošto, kuhinjo, buffet itd. Hitrost bo znašala povprečno 200 km na uro. Po potrebi se bodo lahko kolesca nadomestila s sanmi, tako da bo letalo porabno tudi v krajih, kjer sneg nikoli ne skopni. V Rusiji morajo misliti na to, saj bo letalo gotovo prevažalo potnike tudi daleč na sever, kjer bi se ne moglo spustiti, niti dvigniti, če bi ne imelo namestu kolesc sani.

Konstrukter letala je znani ruski strokovnjak na polju avijatike A. N. Tupolev, učenec znanega ruskega aerodinamika prof. N. J. Čukovskega. Tupolev je konstruiral tudi veliko 40-sedežno potniško letalo, ki ga rabijo za potniški zračni promet po Rusiji. S tem letalom potujejo zlasti tujci, ki si hočejo v večjih skupinah ogledati Rusijo.

Naključje v medicini

Vsi izumi so posledica neumorne marljivosti, ki je obdelala genijalno misel. Za prvo zmago izuma se pa mora človeštvo zahvaliti večinoma naključju. Neobhodni pomočnik zdravnika pri ugotavljanju pljučnih in srčnih bolezni je zdaj stetoskop, cevka, ki osredotoča zvok delujočih organov v zdravnikov sluhovod. Cela vrsta naključij je privedla to pridobitev do zmage. Malo znani pariški zdravnik Laennec je postal predmet zasmehovanja svojih tovarišev, ker je nastavljal bolnikom na prsa papirnato cevko in poslušal, kako jim bije srce. Dr. Laennec je bil sicer bolan, pa so ga vendar po naključju poklicali v vojaško službo za časa Napoleonovih vojn. Slučajno je pa služil pri vojakih tudi njegov nasprotnik, ki ga je denunciral generalu-šefzdravniku, da muči vojake s svojo papirnato cevko in neprestanim prisluškovanjem.

Dr. Laenneca je poklical general na araport. General je bil dr. Corvisart in naključje je hotelo, da se je bil isti dr. Corvisart malo prej zavzel za drugega zasmehovanega zdravnika dr. Auenbruggerja, ki je odkril tako zvano avskultacijo, drugo izmed kardinalnih preiskovalnih metod. Dr. Corvisart je takoj spoznal tudi pomen Laennecovega izuma in na njegovo priporočilo je imenoval Napoleon Laenneca tako rekoč sredi bitke za vseučiliškega profesorja.

Pa tudi Corvisartu samemu je naključje pripomoglo, da je postal general - šefzdravnik. Kot eden najmlajših zdravnikov je asistiral slavnemu zdravniškemu konziliju, ki je pomagal pri porodu Napoleonove soproge Marije Luize. Po operaciji so smatrali novorojenčka za mrtvega in so ga odložili, toda čez 10 minut, ko so se profesorji ukvarjali s porodnico, je nakapal dr. Corvisart novorojenčku v usta alkohola in izjavil, da je dete živo. Dr. Corvisart je postal telesni zdravnik cesarja Napoleona in prvi zdravnik armade.

Predrznost ameriških študentov

Mladina, vzgojena v ameriškem duhu, se odlikuje z neko posebno sigurnostjo v nastopu, ki pa rada preide v predrznost za neke vrste pogum in prisotnost duha. Amerika sploh že pretirano favorizira mladino in ji odpušča vse. V Clevelandu so proslavili štirje četrtošolci konec prvega poletja, ki so ga bili še dokaj dobro prestali. Sklenili so proslaviti ta dogodek v gostilni, da bi zalili razmeroma dobra izpričevala z žlahtno kapljico, dobavljeno seveda pod roko, ker je prohibicijski zakon še vedno v veljavi. Kar so opazili velik pokrov uličnega kanala. Takoj jim je šinila v glavo misel, da bi bila imenitna šala, če bi kanal odprli in bi ljudje vanj padali.

Rečeno, storjeno. Potem so odšli študentje v gostilno in čakali, kaj se bo zgodilo. Kmalu se je začul obupen krik. Nekdo se je bližal gostilni, pa je padel v kanal. Krčmar in za njim gostje so planili iz gostilne, pa niso opazili nikogar. Vrnili so se, pa se je kmalu razlegel nov krik. Zopet so planili iz krčme in zopet ni bilo nikogar na ulici. Ulica je bila namreč slabo razsvetljena in šele ko je krčmar prinesel svečo, so ugotovili, odkod klici. V kanalu je bilo že več ljudi in dva so morali odpeljati v bolnico s polomljenimi rebri. En študent je odnesel pete, tri so pa pošteno premikastili, pozneje so bili pa vsi aretirani.

Iz Škofje Loke

— **Poklonitvene deputacije** Nj. Vel. kralju v Beogradu so se udeležili iz škofjeloškega območja gg. Anton Hafner, starološki župan; Stanko Heinrichar, industrijec na Trati; Franc Dolenc st., industrijec v Stari Loki, in Rado Thaler, trgovec iz Škofje Loke.

— **Smrt žanje.** Naše mesto se še ni umirilo od udarcev neizprosne smrti v preteklem tednu, že je kruta bela žena iznova posegla v vrste naših najodličnejših mož. V torek ob 11. uri dopoldne je preminul v ljubljanski bolnici kemik v tovarni »Šešir« inž. Skalicky Zdenko, star dobrih 29 let. Pokojnik se je pred tedni smučal in je dobil pri padcu znatne poškodbe na nogi. Moral je v bolnico. Izgledi za njegovo ozdravljenje so bili najboljši, toda zunanjim poškodbam se je pridružila nepričakovana hripa, ki je uničila tega mladega moža. Inž. Skalicky je bil zelo dober človek, blaga duša in ves zavzet za napredek v svoji stroki. Nekaj časa je bil tajnik Škofjeloške podružnice SPD, ves čas pa član Francoskega krožka. V Škofji Loki je preživel dobrih 5 let, sicer pa je bil doma iz Novega mesta. Njegov oče je bil ravnatelj kmetijske šole na Grmu. Žalujoči soprogi in vsemu ugledному sorodstvu naše iskreno sožalje!

— **Zanimiva predavanja** se bodo vršila te dni zapored za mladino in odrasle. Danes ob 11. je bilo predavanje na deški šoli, v petek na dekliški šoli in v nedeljo ob 9. v telovadnici nove šolske zgradbe za okoličane. Četrto predavanje za meščane se bo vršilo pozneje. Predaval bo g. Mihajlović. Predavanja se vrše po sklepu narodno-obrambnega odbora in naj se jih udeleži prebivalstvo v lastnem interesu polnoštevilno.

— **Zadnje letošnje smučarske tekme** smo imeli pri nas v soboto. Priredili so jih vojaki-smučarji, ki so prihiteli v Škofjo Loko iz raznih garnizij dravske banovine. Vseh tekmovalcev je bilo nekaj manj kot sto. Tekme so se pričele ob 9. dopoldne in so morali prevoziti tekmovalci skoro 20 km dolgo progo, ki je vodila preko škofjeloškega gorovja v Poljansko dolino, mimo Bodovelj in ob Poljanščici v Puštal in odtod mimo okoliških vasi pred vojašnico, kjer je bil cilj. Teren za smuko je bil zaradi celodnevnega deževja zelo slab in so pokazali tekmovalci spričo neugodnih okoliščin res mnogo veselja in ljubezni do stvari. Vsa prva mesta so odnesli vojaki 1. planinskega polka, prvak pa je bil Jeseničan Grosmajer, ki je dobil v dar srebrno uro. Tekme so vzbudile tudi med civilnim prebivalstvom mnogo pozornosti. Po sporedu bi se bile morale tekme v nedeljo nadaljevati, pa je deževje vsak nastop smučarjev onemogočilo.

S Ponikev

— **Prostovoljno gasilsko društvo** je imelo v torek svoj občni zbor. Lani je imelo društvo 5 vaj in 6 saj. Tov. Germovšek je predlagal, naj bi se vpisalo v naše društvo kaj več podpornih članov in članic. Takoj pri občnem zboru je pristopilo 16 članov in članic, vabimo pa še druge. Na novo sta bila tudi sprejeta šolski upravitelj g. Dominko Saša iz Dol. Nemške vasi in Dolfe Mežan. Ustanovil se je pri našem društvu pevski zbor, za kar se moramo zahvaliti tov. Dominku kot pevovodji, da je prevzel to težko nalogo. Želimo mnogo uspeha mlademu pevskemu zboru. Prva vaja se prične jutri ob 8. pri tov. Dominku v šoli. Ljubitelji petja, pridite jutri k vaji.

— **Bolnikov je zelo veliko** v naši okolici, skoro pri vsaki hiši jih je po več. Večino je položila na bolniško posteljo hripa.

— **Cestni valjar** dobimo tudi na Ponikve, da bo tudi nam uredil ceste, saj je to bilo že prej potrebno za našo Dolenjsko. Baje ga dobimo že te dni.

Previdnost.

Mati: No, če je vam moja hčerka tako všeč, jo pa vzemite.

Fant: Ne, gospa, tako zelo mi pa ni všeč.

V spomin.

»V Hamburg si se nameril? Lahko ti priporočim dober hotel. Samo spomniti se ne morem, kako se imenuje. Marička, poglejte no na brisače, kako se imenuje tisti hotel v Hamburgu.«

Če hočete biti zadovoljni s svežim prima volovskim, telečjim, svinjskim mesom in prekajenim, kakor tudi z vso delikateso, ne pozabite na mesarijo

Rudolf Ocvirk

V KOLODVORSKI ULICI 35 in podružnico V MEDVEDOVI ULICI 22 v Šiški, kjer boste vedno dobro postreženi po najnižjih cenah.

Specijelni entel oblek

čuriranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najfinejše delo pri

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Strukelj

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, zaves, pregrinjal; mtlanje, izdelovanje gumbnic. Vsled najmodernejše ureditve podjetja — najnižje cene.

GLASBA

IZPOSOJAMO plošče, gramofone radio-aparate. »ŠLAGER«, Aleksandrova c. 4. (prehod »Viktoria« palače)

PRODAM

SENA

več vagonov, prvovrstnega gorskega, postavno vagon Kostajnica, proda Slavko Farkaš, Kostajnica — Hr. 1411

GOSTILNIŠKA OPRAVA

za dve sobi, dobro ohranjena, naprodaj. Naslov v upravi. 1413

SADNA DREVESA!

Zaradi izpraznitve drevesnice na Poljanski cesti je naprodaj več tisoč visokodebelnih in pritličnih jablan in hrušk, marelic in breskev po znižanih cenah. Zahtevajte ceník ali zglasite se osebno pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg 3. 17/t

KUPIM

MOTORNO DVOKOLO

kupim. — Ponudbe: Volarič, Mojstrana 130. 1397

SEMENA

za polje in vrt kupuje v trgovinah Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. 1409

POSOJILA

POSOJILA

na hranilne knjižice Mestne hranilnice ljubljanske, Ljubljanske kreditne banke in Prištedione preskrbim pod ugodnimi pogoji. Zglasiti se je osebno: Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. 1125

SLUŽBE

KROJAČICO ZA STEZNIKE IN ŠTEPARICO

specijalistko za ženske jopice in steznike potrebuje salon »Tinka«, Nš, Obrenovićeva ulica br. 2. 1408

POŠTENO ŠIVILJO

ki je že izdelovala moško perilo in ki zna krojiti, ki ima vse dokumente, ker bo prijavljena pot poslovodkinja, sprejmem. Izgled za lepo bodočnost. Solidne ponudbe z zahtevo plače na naslov: Dragutin Lebović, Čakovec. Nastopiti je treba takoj. 1412

NEPREMIČNINE

PARNO PEKARNO

blizu delavnice drž. železnic v Mariboru takoj oddam v najem. Pojasnila daje M. Polak, Ormož. 1410

DOPISOVANJE

GOSPODIČNO

simpatično, skromno, želim spoznati zaradi prijateljstva. Ponudbe na upravo lista pod »Cvetje«. 1416

RAZNO

OBLEKE in SUKNJE

kupite najbolje pri A. Preskar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

Zahtevajte pri Vašem trgovcu tudi

Mate-čaj

Zavitek za 25 porcij Din 3·50

STANOVANJA

STANOVANJE

za več let in tudi dosmrtno poceni oddam. Eno-, dvo- ali trisobno, skoro v centru Ljubljane, proti vnaprejšnjemu plačilu, lahko tudi s hranilnimi knjižicami, po možnosti Ljudske posojilnice. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod šifro »Več po dogovoru«.

SOBO

s posebnim vhodom blizu centra iščem za takoj. Plačam do 400 Din. Ponudbe na upravo lista pod »400«. 1415

Preskrbite se pravočasno in varno! Zavarujte sebe in svoje domače pri

KARITAS

Sprejemamo samo zdrave osebe. Zahtevajte prospekte! »Karitas«, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice.

Urejuje: Josip Zupančič. Za »Narodno tiskarno«: Fran Jeseršek. — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.